

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2:40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA.
Strada Zrinyi N-rul 1/a

INSERTIUNILE

se primesc la adminis-
trație.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fl.

Manuscrisurile nu se in-
napoiază.

Hannibal ante portas!

Arad, 1 Noemvrie.

După marea înfrângere a Romanilor la Cannae de către Hannibal, când au murit pe câmpul de luptă mai bine de 70.000 de Romani, când toate oștirile acestora au fost zdrobite de către Cartagenini și ultimul rest al armatei romane fugea îngrozită spre Roma, în această cetate lumea fu cuprinsă în acele clipe de o panică indescriptibilă, țipând pe străzi: „Hannibal ante portas!” Roma ar fi fost amenințată de un dezastru complet, dacă Hannibal ar fi apărut atunci înaintea porților cetății eterne.

Azi după mai bine de 2000 de ani locuitorii Romei nouă, ai Constantinopolului, sunt cuprinși și ei de o asemenea groază în fața fulgerătoarelor învingeri ale Bulgarilor și Sârbilor aliați cari i-au zdrobit zilele aceste pe Turci într-o uriașă luptă decisivă la Lüle-Burgas. Armata turcească, cuprinsă de o panică ne bună, a rupt-o de fugă spre ultima linie de apărare dinaintea Constantinopolului îngrozit, spre Ceatalgea, lăsând câmpul de luptă acoperit de mii de morți și răniți, părăsind tunurile, muniția, proviantul, ba se aude că chiar însuși ministrul de război al Turciei, generalisimul Nazim Pașa, să fi fost prins de Bulgari, sau chiar omorât în luptă. În aceeași vreme sosesc alte știri autentice că Grecii au luat portul Preveza de pe țărmul Albaniei, că au cucerit insulele Tassos și Imbros, că înaintează spre Salonic, iar Sârbii au cucerit orașele Prilep, Prizrend și Ipek. Nici cuviosul Iov din biblie n'a primit

într'un răstimp așa de scurt atâtea știri sinistre despre nenorocirea trimisă lui de Dumnezeu, câte au primit Turcii în acest război fatal care durează numai de două săptămâni.

Unde-i disprețul Turciei care credea că-i sub demnitatea sa ca să declare război coaliției balcanice? Unde-s urmașii eroilor dela Plevna? Unde-s ofițerii turci, „exceleții” elevi ai școlii de război germane? Unde-s optimiștii Triplei alianțe cari profetiau zdrobirea statelor balcanice? Au despărut cu toții, uimiți de neașteptata întorsătură a lucrurilor din Balcani. În aceste momente de grea încercare pentru imperiul otoman ne aducem aminte de o veche profecție relativă la căderea Stambulului. Se spune că precum imperiul roman, care a fost întemeiat de Romulus, a fost desființat pe timpul altui Romulus, cu pronumele Augustulus, precum Constantinopolul întemeiat de Constantin cel Mare a căzut în mâna Turcilor pe timpul lui Constantin al XII-lea, așa și imperiul otoman din Europa, întemeiat de sultanul Mohamed II, se va stinge sub dominația altui sultan cu numele Mohamed. Să fie acest Mohamed chiar actualul sultan Mohamed V? Să se împlinească chiar acum acea veche profecție? Să asistăm chiar acum la dezastrul complet al Turciei europene?

Infrângerile Turciei, numeroase, fulgerătoare, catastrofale se pot asemăna numai cu infrângerile franceze din 1871. Numai atunci Europa a fost martora unui asemenea dezastru complet ca cel turcesc de acum. Cei patru regi balcanici, vasalii de ieri ai

Turciei, la cari lumea a privit până acum cu dispreț, abia acum se simt mai siguri pe tronurile lor, abia acum purpura mantiliilor lor regale primește o culoare veritabilă prin sângele miilor de eroi căzuți pe câmpul de onoare.

Cu Turcia dispăre din concertul european una din cele șapte puteri mari, dispăre o putere plânsă de toți tiranii și despoții cari au început să se intereseze de pe acum de cauzele acestui dezastru surprinzător, în loc să se intereseze de stările turcești din „vilaietele” imperiilor lor. În locul acestei mari puteri, de altfel destul de șubredă, apare pe harta Europei o nouă putere întinerită, puternică, victorioasă, apare „Uniunea balcanică” cu care vor trebui să conteze toate statele de acum înainte. Dacă această uniune va fi atât de prudentă să-și împartă spoliile în părți egale și drepte, fără să se certe întreolaltă, atunci ea are sorți de trâinicie.

Istovită de puteri din cauza războiului tripolitan, hărțuită neconținut de răscoalele sălbatecilor Albanezi, bântuită de conjurațiile și pronuciamentele Turcilor tineri și a celor bătrâni, Turcia primește azi lovitura de moarte, cazând pe câmpul de luptă, călcată în picioare de foștii săi vasali. Sârbia și Bulgaria, imitând pilda Italiei în Tripolitania, voiesc să decreteze anexarea provinciilor cucerite, fără să mai aștepte încheierea păcii pe care unele voci din Constantinopol o cer, văzând într'nsa ultima scăpare. Vor da aliații biruitori ascultare acestui tipet de desnădejde? Fi-vor destul de generoși cu fosta lor stăpână, decăzută, înfrântă și istovită de puteri?

E greu de răspuns la aceste întrebări. Regele Petru al Serbiei vrea să-și aleagă loc de

In ceață.

De I. Brosu.

Mai avea vre-o două ceasuri bune până în Stăniștești, la ratos.

Îmi făcusem socoata cam așa: până la asfințitul soarelui, ziceam, să dau o raită cu Rabi în luceag, dar de-oi găbui ceva; să trec apoi peste prival și să mă slobod când s'o îngâna ziua cu noaptea laolaltă, în trestieș, să sbor câțiva fulgi de rață...

Știam din auzite, că acolo se adunau seară de seară un haitic, și măcăeau de-ți luau auzul. Zis și făcut.

Chemai pe Rabi lângă mine, cu o flueratură scurtă și energică, încărcai pușca, și mă infundai în bungenț.

Plouase toată ziua, de dimineața, așa încât n'aveam multă nădejde. Cum trecu însă amiaza mare, norii începură să se rărească și să se subție; ploaia ațipi încetul cu încetul, iar pețele vinete de cer, ce se rupeau din întinderea cenușie a cuprinsului, se rotunzeau deasupra mea în cercuri, ca niște ochi frumoși și limpezi. Fără veste din norii zmăcinați țâșni prima rază luminoasă a soarelui, ca o vână de sânge... Picuri de ploaie străfulgerați de această lumină piezișe, străluceau în chip de diamante, atârnați de frunzele veștede, ce stau gata să cadă.

Însuș Rabi, ca la un semn, deveni mai vesel și mai vioiu, perzându-se pe sub holta măreață

de frunze galbene, a codrului, nestruciat de mână omenească. Ecoul glasului său în bătae se repeta din trunchi, din vârf în vârf, din stâncă în stâncă, stingându-se la urmă, în largul jilav al văilor...

Capătai curaj din nou și înaintai cu grijă prin hățis, pândind și adulmecând și despărțind tufele una de alta, cu mâna. Răcoarea plăcută ce se înalta valuri-valuri din perghelurile de apă, care se zăreau printre copaci, ici și colea, îmi înviora ochiul, îmi lărgea pieptul, și-mi limpezi situațiunea, iar umezeala încropită a pământului reavân, peste care primele frunze căzute întindeau o velință lată și roșetică, îmi pătrundea năvalnic pe gură și pe nas, aducându-mi aminte de mirodenia caldă și ametoare irosită de corpul unei femei, după o petrecere...

După o cale anevoioasă, întreprinsă peste un urcus, coborîi în valea Vârniș, și așteptai să asfințească soarele. Cam mirosisem eu de dimineață, că n'o să am noroc mare în ziua aceea... Sunt semne caracteristice, pe cari le cunosc numai vânătorii! Dar ori și cum, când ești tânăr, a risca nu înseamnă încă a pierde prea mult. Și tocmai această strașnică încăpăținare, ce-o aveam totdeauna în fața nesucceselor, mă îndemna și de astădată a stărui...

Dela un timp, observând că nu mai era tocmai mult până să amurzească, pornii mai departe, și peste câteva sferturi de oră ajunsei la marginea pădurii, în preajma bălții.

Trestia prinsese mogodici, și suna în adierea vântului ca niște clopotei de argint...

Chemai ușor pe Rabi lângă mine.

Apoi îi dădui drumul să adulmece, și-o porni nebunește.

Rata măcăea în băltoc de se spetea.

Deodată o văzui urnindu-se printre vâruirile trestieșului, cu gâtul întins înainte, plesnindu-și năvăloasă aripile de trup. Trăsei, pușca troznii cumplit, dar nu nimerii... Faptul acesta însă nu mă supără prea tare. Mi se întâmplase și altădată, și mă gândeam, că așa-i când n'are omul noroc... Și iluerai lui Rabi și plecai mai departe... O altă rată îmi trecu pe dinainte, ca o ghiulea, fără să trag... Una o auzii bălăbâindu-se la spate... Nu știam acum să chibzuesc, cine era vinovatul: eu sau Rabi? Când acesta din urmă veni lângă mine, îl plesni cu biciul... Sfârșul se incolăci văjăind în jurul burții, și-i făcu o dungă... Cănele se chilălăi un moment, și începu să fugă...

Pe nesimțite prinse a se întuneca, iar apropierea aceasta repede a serii, mă sili să întreprin vânatul, și să-mi văd iar de pribegie.

Descărcai pușca, o trintii la spate, și eșii din băltoc. Și bietul Rabi pricepea durerea, atât era de trist... Când ajunsei la margine, se întunecase deja așa de tare, încât stelele se aprinseser aproape toate, în necuprinsul văzduhului... Mă depărtasem de-abinelea de ținta unde-mi pusesem în gând să poposesc, dar peste o jumătate de oră, totuș, aflai drumul, și începu să înainteze în pas gimnastic. Erau ciasurile târzii, și nu-mi venea tocmai la îndemână dealtmintrelea,

che-
ază cea
ngaria

LOS

ATUIT.

rovocare
) Cores-

mos

11—0)

. S.

ieftine!

T.

ul

e.

ar-

or.

I,

fil.

or.

are

erii,

te-

gat.

te.

2.

de dantele
dantele.

scaun în fosta reședință a țarului sârbesc Dușan, în Üsküb, iar țarului Ferdinand îi suride în vis strălucitoarea coroană a Paleologilor și tot ca în vis i se pare că aude cum sună la încoronarea sa clopotele „Sfintei Sofii”, amuțite de atâtea sute de ani. Nici o putere din lume nu se va aventura într'un război ca să le răpească învingătorilor bogata pradă. Marii puteri europene trebuie să se acomodeze noii situații politice și să trăiască în pace cu noua putere ivită în Balcani.

Tot astfel nu credem că se va afla cineva care să verse lacrimi de crocodil pe mormântul bietului status-quo din Balcani, pe care diplomația europeană atâta l'a păzit și l'a îngrijit încât la urmă acesta și-a dat sufletul din cauza inaniției. Schimbarea, premenirea, aceasta-i eterna și inexorabila lege a lumii, și de dânsa trebuie să asculte toți stăpânii vremelnici ai destinului omenirii.

Maj. Sa monarhul în Budapesta. Se confirmă și în mod oficial că M. Sa va sosi Luni la Budapesta, unde va lua parte la deschiderea delegațiilor. Muncitorimea și toți cetățenii cari detestă sistemul actual și cer realizarea reformei electorale pregătesc pe ziua aceasta o mare demonstrație în contra guvernului și o manifestație de simpatie pentru bătrânul Domnitor care a promis țării sufragiu universal, egal și secret.

Deschiderea delegațiilor. Delegațiunea ungară își va ține prima ședință Marți, în 5 Octombrie, la orele 10 și jum. a. m. După cum suntem informați, opoziția caută o modalitate ca să protesteze împotriva delegațiilor alese în mod ilegal.

Răspunsul lui Andrassy la vorbirea lui Lukács. Intrebat de un colaborator al ziarului „Magyar Hirlap” ce crede despre discursul de Mercuri al ministrului președinte, contele Andrassy a declarat următoarele:

— Lukács n'a spus adevărul atunci când a afirmat că noi am dat ultimul guvernului. În cursul tratativelor Lukács a pus, în fața condițiilor prezentate de noi, atitudinea neschimbată a guvernului. Ce alta a fost acest fapt decât un ultimul? După asta mai putea oare opoziția să continue tratativele cu guvernul? Și nu trebuie acum să ne mirăm, că însuș Lukács vine și ne aruncă nouă acuze că noi suntem cauza întreruperii tratativelor!...

să taiu pădurea, chiar în puterea nopții... Imi părea rău, că stătusem atâta, și nu făcusem pe deasupra nici o ispravă. O singură soluție imi mai sta la dispoziție. Mi-adusei aminte, că la marginea pădurii e situată o făuriște de adăpost, și auzisem și dela alți vânători, că făcuseră bun popas acolo, pe vremuri tari. Mă gândeam la urma-urmelor, că cine știe, poate dimineața, să am mai mult succes și lui hotărâre la acest prilej, să cer sălaş în făuriște.

Peste câțva timp ajunsei acolo...

— Bună seara, zic eu intrând.

— Bună să fie inima, se răspunde dinlăuntru.

Un bărbat voinic, mă întimpină în prag, cu o menghină în mână, și mă pofti în lăuntru. Din ușe, cum dădui să pun piciorul, zării un hăiat, ce sufla din foi, iar când intrai se opri din muncă și mă privi cu băgare de seamă.

— Aprinde un muc, băete, porunci fierarului. Acum văzui mai bine totul.

Omul, imj părea trecut de vre-o șizeci de ani, avea o barbă nepieptănată, foarte desordonată, sprâncenele stufoase, și ochii mici ca de șopărlă. Incolo un colos, cât un ometea... Cum purta mâncile răsfrânte, observam două brațe de oțel, pe cari se cunoșteau vinele, ca niște șiroaie strașnice. Câțiva peri cărunți, aproape albi, i se rătăciseră pe moalele capului.

Il rugai să mă lase de mas, peste noapte...

Fierarul, mă privi mai deaproape, sfredelindu-mă bănuitor, cu sfârșul ochilor.

— De unde vii? mă întrebă el.

Un compromis între majoritate și opoziție? „Frankfurter Zeitung” scrie pe baza unei informațiuni din Viena, că între majoritatea parlamentară și între opoziție se pregătește un compromis și în caz că pretențiunile opoziției nu vor fi prea mari, atunci acestea vor putea fi satisfăcute. Evenimentele ce se desfășoară în Balcani au hotărât cercurile din Viena să intervină cu toată greutatea pentru restabilirea echilibrului normal în parlamentul din Budapesta. Șefii partidelor din Ungaria vor fi chemați spre acest scop în audiență la M. Sa. — Ziarele opoziționiste din Budapesta scriu că n'au nici o informație despre acest plan.

Ședința camerei austriace. Ieri s'a continuat în parlamentul austriac din Viena dezbaterile bugetului. Deputatul Goll vorbește despre frecările ceho-germane. — Grafenauer își ridică cuvântul în contra stărilor din Croația, numindu-o „Macedonia Austriei”. — Dr. Leo vorbește despre nemulțumirile popoarelor din monarhie, apoi trece la situația externă. Credința popoarelor în declarațiile problematice, ale marilor puteri, spune Dr. Leo, — a început de mult să se clatine și amenință acum, în urma știrilor venite de pe câmpul de război, să se prăbușească cu desăvârșire. Cehul Masarik accentuează, față de declarațiile lui Berchtold și ale lui Stürgkh, că interesele vitale ale monarhiei nu trebuie căutate în Balcani ci aici acasă, unde avem atâtea rane de lecuti. Politica monarhiei în Balcani a fost greșită din toate punctele de vedere, — o dovedesc urmările. Era mult mai cuminte dacă căutam la timpul său să legăm uniune vamală cu Serbia. Cere o politică cu adevărat democratică, înlăuntru și înafară deopotrivă. — Cea mai apropiată ședință va avea loc în 11 Noembrie.

Băncile populare și cooperativele sătești în România.

I.

S'a scris și s'a vorbit relativ puțin despre marele progres realizat de băncile populare și de cooperativele sătești din România și în general de mișcarea cooperativă din regat. În schimb însă s'a muncit foarte mult, în tăcere și cu mult spor, în această direcțiune. Pe nici un teren al vieții și activității naționale nu am putut înregistra un progres așa de prodigios ca pe tărîmul asociațiunii și cooperațiunii economice la țară.

Se vede că munca desinteresată, inspirată de adevărat patriotism și de o înțelegere adâncă a nevoilor clasei noastre rurale — talpa țării — pe care au dus-o conducătorii din trecut și din prezent ai acestei mișcări economice naționale a fost favorizată și de puterea de expansiune economică a țărânilor noastre. Numai așa se explică avântul admirabil al băncilor populare și al diferitelor cooperative sătești.

Trebuie însă să constatăm, cu o deosebită satisfacțiune, că prosperarea aceasta a băncilor dela țară n'ar fi atins gradul acesta într'adevăr uimitor dacă în capul mișcării nu s'ar fi găsit bărbați pricepuți și cu tragere de inimă pentru nevoile țărânilor și dacă organizarea băncilor populare (a căror centru de legătură îl formează Casa centrală) n'ar fi fost pusă dela început pe temelii cele mai solide.

Cetitorii acestui ziar vor găsi poate curios că ne ocupăm cu deamănuntul de această chestiune economică acum când în Balcani bubue tunul și când liberul regat român se găsește poate în preajma unui război... Facem însă aceasta ca un prinos de recunoștință pentru acei muncitori tăcuți și modești ai neamului cari au lucrat și lucrează încă pentru binele țărânilor și deci pentru progresul general al țării și al națiunii.

S'a muncit mult-mult, cu multă abnegațiune și cu dragoste de ideal pentru buna stare a țaranilor noștri. Dacă situațiunea țărânilor noastre s'a mai îmbunătățit, dacă astăzi capitalurile sătești sunt în plină prosperare, dacă țaranii noștri au început să gonească pe arendașii străini luând ei înșiși pământurile în arendă, aceasta se datorește în primul loc muncii patriotice a acelor cari au îndrumat clasa noastră rurală pe această cale de progres și cari continuă a se îngriji de soarta ei. Căci să nu uităm nici un moment că dela situațiunea economică a țărânilor noastre depinde în gradul cel mai mare vigoarea politică a statului nostru și în general starea suflătească, moralul acelei părți a națiunii române care a izbutit, sub adăpostul Carpaților și a Dunărei, să se închege într'un stat independent! Cum am putea fi siguri de progresul, de soarta bună a României dacă clasa

— Din baltă, dela rațe, fu răspunsul meu.
— Vănat bun?
— Bun și nu prea!
— De când cu ploile astea n'am văzut trecând vânători p'aci, adăogă el după o clipă de cugetare.

— Da... poștește mai aproape! Băete luminează odaia de oaspeți... Nu știu de-o să fie pe plac întru toate. De... ca la noi... oameni muncitorii!...

Intrai în camera indicată, și-mi atârnai pușca de un piron, înțepenit în perete. Un miros greu, de cărbuni, mă sili să strănut de câteva ori. Mă împrieteni însă repede-repede cu noul domiciliu, și începui să mă fac comod. Rabi se vâri sub masă. Intr'o sobiță, pâlăiau câteva vreascuri, răspândind acea căldură dulce și binefăcătoare, ce-ți desțepeneste pe rând, toate membrele înghețate și pătrunse de umezeala sfârșiturilor de Octombrie. Mă așezai la masă, și-l poftii și pe proprietarul locuinței, din complezanță, să ia loc în fața mea.

— Conașule, la dreptul vorbind, nu te cunosc. N'am avut cinstea până acum, niciodată...

— Așa-i!

— Să fie cu iertăciune...

Îi spusei numele, și-i indicai locul nașterii mele.

Omul, se ridică uluit de pe scaun, se apropia de mine, și mă privi țintă, în ochi. Apoi după o pauză, își duse mâna la frunte, ca și când ar fi

cercat să-și aducă aminte de ceva, și începu să râdă.

— Hehei... păi conașule, nu mă cunoști? Ian uită-te mai bine!...

Probai toate posibilitățile, imi strănsei memoria în obezi, dar nu fui în stare să-mi amintesc absolut nimic.

— Nicolae Pădurean!...

La numele acesta, nu mă putui reține a nu scoate un țipet de exclamare...

— D-ta ești Culiță?

— Eu conașule!...

— Tiii... cum te-ai schimbat, băta-te noroc și te bată. Da zău... ești în adevăr?

— De... Sunt ani mulți de atunci, murmură el, și în ochi i se iviră două lacrimi strălucitoare.

Mă ridicai de pe scaun, si-l îmbrățișa-i cu putere, iar el mă sărută pe frunte... Nicolae Pădureanu fusese servitorul nostru în răstimp de vre-o cincisprezece ani... O întreagă poveste duioasă, mi-se desfășură deodată înaintea ochilor la vederea acestui om uitat aproape cu desăvârșire. Inchipuiți-vă ce înseamnă aceea, a revădea aproape după douăzeci de ani o persoană, de care ți se leagă cele mai scumpe amintiri din copilărie!... Culiță, imi făcea puștile de soc, cu care luam auzul la oameni; Culiță imi tăia șpetzele, din care imi închiega smeul; Culiță imi dregea cioacla cu care mă rostogoleam pe poighița din vâgăună; Culiță imi aducea pui de iepuri și prepelițe, când cosea trifoiul de-a doua oară... Și

țărănească dela noi, care formează majoritatea covârșitoare a populației s'ar simți menorocită și ar fi dușmană actualului organism de stat?...

Iată deci că problema țărănească, atât de mult discutată, care este în strânsă legătură cu chestiunea mișcării cooperative, este de o importanță extraordinară pentru România și pentru națiunea română.

D. I. G. Duca, eminentul economist și bărbat politic care conduce în prezent cu o destoinicie rară mișcarea băncilor populare și a cooperativelor sătești din România, a avut gentilețea de a ne pune la dispoziție toate datele și statisticile oficiale cari se referă la trecutul și la situațiunea actuală a băncilor populare și a cooperativelor sătești. Aceste date au fost adunate și publicate, ani de-a rândul, de către „Casa centrală a băncilor populare și cooperativele sătești” cu sediul în București cu care lucrează marea majoritate a asociațiilor țărănești sus amintite.

Studiind aceste statistici și scoțând în relief pasiunile mai interesante, cari pot ilustra mai bine progresul realizat, vom putea da cetitorilor acestui patriotic ziar un tablou destul de fidel al situațiunei cooperative și asociațiunei economice rurale. Ținem să relevăm, la acest loc, că imensul organism al băncilor populare și al cooperativelor sătești, cari învârtesc acum anual sute de milioane de franci, este condus în prezent de distinsul deputat d. I. G. Duca, fruntaș al partidului liberal și unul din tinerele talente politice în care țara pune multe speranțe. D-sa este secundat în lucrările sale de d. Fotin Eneșcu, o forță care s'a impus prin munca sa.

Un scurt istoric.

Băncile populare au început să funcționeze în 1902, ele n'au împlinit deci decât un deceniu de existență. Au fost, ce-i drept, și înainte de 1902 câteva bănci întemeiate de țărani, dar *marele curent* în favoarea cooperativei și a asociațiunei economice rurale a fost pornit d'abia în această epocă.

Luptători pentru această *regenerare* economică a clasei noastre țărănești au fost numeroși și foarte zeloși, ceea ce explică și

succesul mare al mișcării. În parlament au avut loc discuțiuni lungi și pasionate căci curentul a întâmpinat grele pedeci. Pe timpul acela chestiunea aceasta era un adevărat ideal pentru care s'au făcut adevărate sacrificii de muncă și energie. Merită să scoatem la lumină, din noianul trecutului, rolul important și generos ce l'a jucat *presa* în netezirea călei pentru curentul țărănist. Unul din campionii acestei idei în presă a fost d. Ion Popescu, actualul vicepreședinte al sindicatului ziaristilor, care a apărut cu multă căldură și cu o pricepere deosebită cauza țărănilor. În parlament și în general în viața publică au luptat cu energie dnii: Ionel I. Brătianu, Spiru Haret, I. G. Duca, regretatul Take Protopopescu, d. Vintilă Brătianu și alți bărbați distinși ai națiunei.

În primul an (1902) numărul băncilor populare a fost de 700, în întreaga țară, cu 59.618 membri și cu un capital total, vărsat, de 4.250.600 lei. Ce deosebire între acest început modest și între situațiunea înfloritoare de astăzi! *La 1 Ianuarie 1911 numărul băncilor populare era de 2656* cu 454.187 membri și cu *capital deplîn vărsat de 61.016.395 lei*. Adăogând la suma aceasta 9.388.680 lei depuneri spre fructificare, 5.115.241 lei dividende de capitalizat, 4.924.919 lei fond de rezervă precum și alte diferite fonduri vom găsi că la 1 Ianuarie 1911 se găseau în cassa băncilor populare respectabila sumă de *o sută de milioane de franci!* Și această sumă a crescut enorm în cursul anilor 1911 și 1912! Astăzi capitalul total al băncilor populare întrece cu mult cifrele de mai sus.

Iată un tablou simplu, sinoptic, al acestei dezvoltări prodigioase:

Anul	Bănci	Membri	Capital în Lei
1902	700	59.618	4.250.600
1904	1.625	121.786	6.850.976
1906	2.021	240.253	18.509.519
1908	2.410	346.707	37.851.898
1910	2.656	454.187	61.016.395

Credem că acest simplu tablou vorbește mai elocvent decât oricare altă expunere a acestei înfloritoare mișcări economice.

* În momentul când scriem aceste rânduri nu avem încă un tablou precis al situațiunei *actuale*, dar după informațiunile ce am putut să culegem putem vesti cu bucurie publiculu românesc că acest avânt nu numai că se menține la înălțimea anilor precedenți dar a întrecut cu mult așteptările chiar și a celor mai optimiști. Sperăm să mai avem ocaziunea de a reveni asupra acestei importante chestiuni. Notăm că dintre cei 454.187 de membri câți au fost la 31 Decembrie 1910 covârșitoarea majoritate, adică un număr de 412.523, sunt nu numai locuitori rurali dar *țărani plugari* de fapt.

Vom continua cercetările și observațiunile noastre într'un articol viitor.

M. R. S.

Vizitațiuni canonice ale P. S. S. dr. E. Miron Cristea

Arad, 1 Noembrie.

Descălecarea Vlădicilor în satele noastre a umplut un gol ce se resimțea și era aproape o indispensabilă necesitate în zilele noastre când materialismul începe a se înrădăcina tot mai adânc doborând tot ce s'a clădit în domeniul frumosului, al credinței din vremuri încheiate. Nu adesea s'a accentuat în presa românească această necesitate, deci văzându-o satisfăcută în multe părți, se umple inima noastră de bucuria isbânzei.

Că de fapt s'a umplut un gol se poate vedea din bucuria poporenilor fără seamă din tractul Panciovei, ieșind înaintea vlădicei cu mare alaiu, — bucuria omului care după o îndelungată alergare pe drumul anevoios al vieții pentru îndeplinirea scopurilor mărunte ce le reclamă existența, în setea lui nestinsă după izvorul care să-i potolească pojarul și să-i înnoiască lăuntru, în sfârșit l'a găsit.

Și-acum stăruim asupra rodului în perspectivă al vizitațiunilor episcopului Dr. E. M. Cristea în acest tract.

Având pe lângă P. S. S. o număroasă suită din înaltele fețe bisericesti ale diecezei Caran-

acum toate acestea, îmi apăreau în minte ca înșiruite frumos una lângă alta în fața acestui om și provocate de întâlnirea neașteptată. Nu știu limpede, din ce neînțelegere, tata îi dase drumul, tocmai la vârsta când mă sălțasem și împlinisem zece ani, și de atunci nu mai auzisem de el, cât e negru sub unghie, și rămăsei fără ajutorință.

— Ce frumos te-ai făcut conașule... reluă el cu glasul tremurător conversația.

— O bucurie mai mare n'am simțit de multă vreme, adăogai eu. Iartă-ne, Culiță, iartă-ne... vezi, tata așa e: om iute și pace. I-a părut rău și lui la urma-urmelor. Iartă-ne!...

Nicolae Pădureanu mă sărută din nou pe frunte.

— Știam eu, că boerului o să-i pară rău de probozeală. Dar așa e în lumea asta. Dacă s'ar ști toate de mai înainte, n'am mai fi oameni.

Această împăcare și resemnare duioasă de fatalist, pe care o ceteam în fiecare cuvânt al vechiului nostru servitor, îmi sămăna în suflet o adevărată binecuvântare. Îmi venea să-i sărut mâna neagră și muncită, să-i mângâi obrații, să-i cer din nou iertare pentru nedreptățile suferite la noi. Îl rugai după aceea să-și povestească viața, căci doream ferbinte să cunosc peripețiile celor vre-o cincisprezece ani și mai bine, de când nu ne văzusem.

Înainte de ce să-și înceapă însă istorisirea, își ceru voie să-l îngădui câteva clipe. Cât ai bate în palmi, îl văzui intrând din nou cu o cană plină, și două pahare. După ce-l umplu mai în-

tâi pe al meu și-apoi pe al său, mă rugă să nu-i iau în nume de rău, această îndrăzneală.

— Dumnezeu să te ție, Culiță, zisei eu, întinzându-i inimos paharul.

— Să te auză Dumnezeu conașule, aprobă Neculai Pădurean. Căci cine știe?... Slavă Domnului, că te-am văzut încă odată înainte de moarte!...

— Și-acum să-mi povestești, tatică, așa pe rând, da tot... tot...

— Să vezi conașule, începu bătrâna slugă. Dacă s'a întâmplat afurisita aia de neînțelegere, mi-a părut rău. Dar n'am purtat eu vina. Boeru, tata d-tale, om iute ca un ic, n'a vrut să mă crează, și asta m'a durut rău... Da, iacă, pe suflitul taichii și-al maichii, să știi conașule, că în noaptea înainte de ce-am plecat, n'am închis ochii, cât ai bate într'un amnar. Nu că-mi părea rău de simbrie ori de alta ce-ar fi fost pe partea mea, ci așa-i omu... Cum se învață... Mie mi-era tare drag de conașu nostru și de asta nu mă înduram, vezi... Știam, că n'o să te mai văz, căci trebuie să plec în zori dela curte și la asta nu mă lăsa inima. Uite... era ca acu, pe toamnă, și cădeau frunzele cu ghiotora... și-mi părea rău... vezi nu de alta, ci de dta conașule, și de „Bălan”...

Neculai Pădureanu, se opri din povestit, își șterse ochii cu mâneca largă a cămeșii, și se uită țintă, în gol. Par'că acolo undeva, ar vedea toate care le spunea, aidoma. Apoi umplu paharele...

— Iaca, vream să țiu cu tot prețul făgădașul ce-l avusesem, ca să nu plec până ce te-oi vedea, și mă gândeam cum să fac să te mai zăresc odată înainte de plecare. Par'că văz și azi. Am pus scara la perete, și m'am înălțat, ca o picică, până la geam. Tocmai te așezai în pătuc la culcare, și făceai cruce. Abia-abia mă putui stăpâni să nu deschid fereastra, și să pătrund înlăuntru. Mi se topeau ochii... Nu m'am depărtat de-acolo, pân'ce nu m'am fost încredințat, că ai adormit, conașule, iar după aceea m'am dus și m'am trântit în sură pe paie, și-am plâns până ce-am ostenit... Așa mi-era de jela-nie... Dimineața am sărutat pe furis pe „Bălan”, și n'am grămușdit nimica. Mă împăcasem cu toate, căci, vezi, nu era alt sfat de urmat...

Apoi, am cercat pe la fel și fel de stăpâni, dar nicăiri n'am făcut ispravă. În tot locul îmi venea în minte boerul cel vechiu, și toată rânduiala casii, și d-ta conașule, căci de când apucasei măricel, nu era altul nimeni, care să-mi fie așa cu scumpete... Câtăva vreme, am trecut apoi în Țară, ca rânduș la o sfoară de moșie, dar iar m'a apucat dorul de casă și n'am putut răbda. Am fugit într'o noapte și-am trecut hotaru fără dreptăți. Într'o zi m'am hotărât să mă duc la boeru bătrân, tata d-tale, și să-l rog să mă primească iar. Am și cercat așisderea, când d-ta erai dus la școlile cele mari, departe... ci n'a mai fost de făcut nimica: boeru n'a vrut să se întoarcă... Atunci m'am gândit să mă însor și să gospodăresc și eu în rând ca lumea. Dar la

sebeșului a început șirul vizitației cu Alibunarul, o frunză comună din tractul Panciovei. Descălecarea pentru poporeni a fost totată de însemnată ca ora Invierii din noaptea Sfințelor Paști. „In toate tufișurile și pretutindenea pe colinele și printre pomii și arborii din apropierea drumurilor ardeau fie torțe, fie focuri artificiale, foc bengalic etc., încât priveliștea era foarte mistică” (Foaia Diecezană, nr. 39). Fostul sat grănițeresc a ascultat din ușa altarului cuvintele întăritoare ale „vlădicei”, cari aminteau de drepturile grănițerești de odinioară când virtuțile militare erau în plină dezvoltare, reînnoiau aceste virtuți militare, treziau în fiecare fioul sufletului ostășesc. P. S. S. a dovedit însemnatatea bisericii ca factor al naționalismului, al conservării ființei noastre etnice și etice. A îndemnat la dragostea frățească și la stima frunțailor, a preotului, păstorul de aproape.

Vizitațiunea canonică a continuat în Seleuș unde masa poporului e destul de bine conservată și a ajuns la o înfloritoare stare economică. Același semn puternic de trezire la o viață a întâmpinat pașii primi ai P. S. S. în acest sat ca în noaptea sfântă: „uralele de bine se îmbinau cu bubuitul treascurilor și dangătul clopotelor” (rev. cit., nr. 40). Ceeace trebuie să remarcăm, în afară de punctul cultural de orientare ce-l înfățișăm, e spiritul de conștiință foarte ridicat al acestui sat, păstrat, în dezvoltarea exigențelor timpului, dela înaintași cari au fost în stare să jertfească 40.000 de florini pentru pictura bisericii, o rară pildă de spiritul dezvoltat rămas moștenire, spirit susceptibil pentru nevoile artei. — Cuvintele izvorâte din adâncimile unui suflet atât de înțelegător ca ale P. S. S. cu această ocazie dovedesc încă o dată, că cele mai largi vederi, cari tradează o vastă și orientată cultură, le poți face împărtășite prin un fel magic de ale înfățișa în icoane plastice, încât devin chiar pipăibile, de chiar cel mai de jos om, care are o scânteie de inteligență numai. Iată bunăoară rolul cărturarilor și cea mai îndreptățită chemare: „poporul se poate asemăna iubiții mei fii sufletesti cu o plantă, voi sunteți rădăcina, meseriași, industriași trunchiul și noi cărturarii, inteligența, floarea. Noi cei de sus suntem datori să venim jos, la popor, la rădăcină, pe care să o îngrijim, ca această rădăcină împreună cu trunchiul și crengile să aducă cât mai multe flori neamului nostru; căci mult adevăr spun cuvintele: Câți sunt domni și ciucurari, toți trăiesc după plugarii” (idem). A accentuat cu multă tărie de dovezi conservarea vitalității noastre și a înmulțirii, sporirii, și a condamnat obiceiul de a neglija grija cea mai sfântă ce i s'a dat neamului omenesc. A agitat chestii economice indicând căi de îndrumare, a lăudat pașii frumoși ai preotului Ștefan Popa (distingându-l cu brâu roșu în fața poporului: cea mai strălucitoare pildă de a ridica moralul unui sat câștigându-i

încrederea în silințele ce le depune!) care a adunat avere bisericii și s'a interesat de o seamă de instituții românești, a făcut cor statornic etc.

La urechile P. S. S. a ajuns vestea că ar fi pătruns în straturile poporului atotecreazător secte religioase, bunăoară în Sân-Mihailu s'ar fi încuibat deabinele nazarenismul. Ca să împiedece o buimăcare mai departe, în condiții foarte nefavorabile, cu o stăruință de fier, deși l s'a făcut cunoscut că „drumul e foarte greu și nu se reutează să continue vizitația trebuind să învingă eventuale obstacole” — a urmat cu fruntea ridicată misiunii Sale adevărat apostolice, s'a înfățișat Sănmihăienilor și cu tăria cuvântului a sbiciuit credința acelor falși apostoli cari au vârat în capul oamenilor concepții străine de ale creștinismului adevărat: ca Frölich din Elveția, Kálmár István, Etei Károly (dela coresp. nostru ocazional). „Să îngrijiți, iubiților credincioși, de copiii voștri ca de lumina ochilor” — a mai spus înaltul părinte, grijiți limba părinților, cel mai scump odor ce v'a rămas moștenire, ocoliți certele și neînțelegerile și iubiți-vă unul pe altul cum vă iubesc Eu „care sunt fii de țărani simpli, ce poartă aceiași opină ca și voi.”

Rodul vizitațiilor îl putem întrezări. Cuvântul de foc, smuls din adâncurile inimii și din convingerile cele mai hotărâte, împarte gândul, care-și va face calea lui atotputernică, nimic nu-l va putea împiedeca, va susține viața însăși a unui popor. Gândul adevărat e mobilul vieții noastre publice merit să transforme și curețe, el vine rar dar sigur și niciodată nu tremură pe buzele limbuiților. *El e adevărata seriozitate.*

Ernst ist Leben!

Presa română și noul guvern.

București, 18 Octomvrie.

Intreagă presa din România e unanimă asupra marelui rol al noului cabinet. Iată câteva spicuiți:

„Adevărul”: „Noul Guvern a depus așezară jurământul — și cu aceasta situațiunea internă devine mai fermă, ceea ce de sigur era primul lucru necesar în turburarea internațională de azi. Colaborarea dlui Take Ionescu cu d. Maiorescu este garanția acestei fermități întră cât șeful conservatorilor-democrați este astăzi nețagăduit, în afară de însușirile sale politice, bărbatul cel mai popular în viața publică a țării, pretutindeni unde sunt Români și privit cu deosebită considerație și simpatie de cabinetele europene. ...Ministerul Maiorescu-Take Ionescu este și prin compoziția sa un cabinet de capa-

cite și experiență și în tot cazul, în situația actuală a partidelor, cel mai puternic minister ce se putea alcătui.

În cuvântul său din zilele aceste, directorul „Adevărului” a salutat noul guvern cu speranța că el va fi la înălțimea evenimentelor prin cari trecem. De realizarea acestei speranțe a-târână și soarta și gloria acestui guvern.”

„Argus”: „Constituirea noului minister a pricinuit o oarecare liniște a spiritelor pe piața noastră comercială. ...Guvernul actual a venit la cârma țării în niște momente de criză financiară pe cari țara noastră nu le-a cunoscut încă și nu ne îndoiim că va fi la înălțimea situației pentru ca în limitele posibilității să ia măsurile necesare pentru evitarea dezastrului ce această criză ar putea pricinui.”

„Conservatorul”: „Colaborarea celor două partide conservatoare este primită de sigur cu multă satisfacție de întreaga țară și este un indiciu că prin bunăvoință, dintr'o parte și alta, se pot stabili legături de comună viețuire pe viitor. Partidul conservator n'a încetat un moment de a dori sincer o împăcare cu partidul conservator-democrat, și va privi cu atât mai mult posibilă pe viitor, această împăcare a conservatorilor, cu cât s'a putut pune la cale o colaborare a lor la guvern. Sprijinul reciproc ce-și dau ambele partide, prin colaborarea lor apărând în momente critice interesele vitale ale neamului, nu poate să nu apropie și mai mult pe unii de alții, făcând să se uite certurile și desbinările din trecut.”

„L'Indépendance Roumaine”: „...Iată pentru ce partidul liberal primește colaborarea partidului conservator-democrat și a guvernului conservator cu speranța că d. Take Ionescu ca și cei cari au făcut eforturi sincere pentru a se ajunge la această colaborare vor ști să imprimă direcțiuni noi vieții politice a noului minister și vor reuși să dea în sfârșit României un partid conservator de guvernământ.”

„La Roumaine”: „Noul guvern trebuie să se ocupe de interesele țării. Chestiunile de partid, de organizarea lor ca și de viitorul lor, pot să mai aștepte ca toate chestiunile secundare. Opera care se impune noului guvern n'are nimic periculos; dar ea e serioasă. Situația internațională n'a fost așa de turburată de mai multe decade. În ce privește partidul conservator-democrat, el e prea conștient și de forța sa și de responsabilitatea sa, pentru a jubila de venirea sa la putere în actualele împrejurări. Noi vom face apel la toți membrii partidului conservator-democrat — celor mici ca și celor mari — cari au dat atâtea probe de devotament cătră drapel și de dragoste cătră șef, pentru ca dânsii să-și îndoiască eforturile spre a da reprezentanților partidului nostru în noul guvern, această încredere deplină, fără de care orice muncă e steapă”.

un an mi-a murit nevasta. Ce era să fac? Viața omului e lungă, și m'am hotărât să iau afacerea asta, care o vezi; știam eu ceva de copil, de la taica, și-aici am muncit, iacă, de atâția ani de zile încheiate... Așa e când n'are omu noroc. Uite, n'am pe nimeni: nici copil, nici rudă, nici prieten. Dar băiatu istic și Dumnezeu mi-e aproape în umbra asta de singurătate...

Pe când povestea, se strecură în odae, ca o pisică și băiatul ce-l avea de ajutor la meserie, și asculta cu gura căscată, învârtindu-și căciula în mână.

Umplui paharele la rândul meu din nou, și închinai în sănătatea lui Culiță. Apoi începui să-i povestesc și eu viața mea, din doască în doască. Când gătai, mă întrebă dacă mai trăiește „Bălan”. Dar când i-am răspuns că murise la un an după plecarea sa, scoase un oftat adânc. Cu vestea morții lui, aveam impresia, că se mai năruia încă o nădejde și un vis frumos care cine știe, poate o mai nutrea într'un ungher al sufletului.

— Acușia, să te culci conașule. Să-ți fac patu cum știu eu... zise el într'un târziu cu ochii împăienjeniti.

Neculae Pădureanu, aduse împreună cu uce-nicul său două vrăste zdravene de fân, le risipi în patul de lemn, puse peste el un cearceaf curat,

premeni perimile, și scutură plapoma. Apoi îmi pofti hodină bună, și dădu să iasă. Il rugai să mă trezească des de mânecate, ca să-mi încerc încă odată norocul la rațe.

Cum mă așezai în pat, adormii ca într'un leagăn. Nu știam, mireasma fânului, ori bubuitura focului, ori apropierea acestui om admirabil mă făcea părtaș acelei liniști dulci, pe care o simți numai la tine acasă. În zori de zi auzii o bătaie ușoară în ușe, și mă trezii... Se crepa de dimineată. Glasul lui Culiță mă chemă, ca o adiere, dintr'un vis minuat:

— Conașule, dacă nu-i cu supărare, să-mi tin vorba...

Sării grabnic din pat, mă agiustai, îmbrucai ceva și-mi luai rămas bun cu greutate, dela Neculae Pădureanu. El-mă îmbrățișă, și mă sărută din nou.

Leșii cu inima frântă, și-o luai cătră branșițe... O ciată deasă plutea acum pretutindeni, ca un val de pânză, așa încât după vre-o sută de pași, perdeui din vedere silueta prietenului meu. Mă cuprinse fără veste o astfel de căință, de duioșie, încât îmi venea să mă întorc îndărăt, să-l iau cu mine, să nu ne mai despărțim unul de altul niciodată... Aveam o presimțire tristă, ceva nedefinit, care mi se lăsase în inimă, ca un plumb.

Țeata deveni tot mai deasă, învălmășindu-se, rotindu-se, îmbulzindu-se. De pe ramurile goale, picau stropi de apă, întocmai ca niște lacrimi. Nici când nu simțisem că am suferit o pierdere mai mare. Chemai pe Rabi să-l mângâi cu mâna pe cap. El îmi mai rămăsese doar să plec în ortăcie...

Cătră amiază ajunsei în Stănileşti, de unde luai trenul, și peste trei ore descinsei acasă.

La câteva zile după asta, din felurite cauze fui necesitat să plec, pe iuteală, în străinătate. Făcui lucrul acesta cu o adâncă părere de rău. Peste vre-o lună de zile, tata îmi scrisse, că Nicolae Pădureanu murise fără veste, de apoplexie.

Am plâns toată ziua.

MED. UNIV.
DR. CORNELIU DĂRĂMUȘ,
SPECIALIST ÎN BOALE DE FEMEI ȘI
SPECIALIST ÎN MORBURI DE DINȚI

ALBA-IULIA (PIAȚĂ).
ORDINEAZĂ: dela 8-10 pen-
tru boale de femei. Dela: 2-5
pentru morburi de dinți.

(Da 537-20)

„La Politique”: „Această colaborare pentru binele țării, dela care conservatorii nu trebuie să se sustragă, odată trecute gravele preocupări pe cari le impun evenimentele externe, va putea, sperăm, să aducă la o fuziune definitivă a tuturor elementelor conservatoare. Urmă ca țara să obțină maxim de beneficii dela colaborarea inteligentă și capabilă a oamenilor politici, cari și-au asumat, făcând reale sacrificii, greaua sarcină de a o reprezenta într-o oră gravă”.

„Epoca”: „Dar colaborare ori concentrare sau fuziune, faptul precis este că familia conservatoare a putut da un guvern tare în împrejurările grele prin cari trece astăzi țara și că acest guvern a fost primit cu mare încredere și mulțămire de opinia publică. ...Guvernul actual și-a asumat, prin urmare, o grea sarcină, el are sarcina de a înțelege adânc situația și de a lua toate măsurile pentru ca, ceasul hotărâtor să ne găsească cu desăvârșire pregătiți”.

„Seara”: „Noul guvern își asumă o foarte mare răspundere: aceea de a servi țara în împrejurările cele mai grele. Cunoșcând oamenii politici cari îl compun, avem deplina încredere că interesele țării nu vor suferi. În ce privește situația internă ea se schimbă simțitor în bine, prin formarea noului guvern. Dispar din primă zi dușmăniile și luptele înverșunate dintre partide. Chestiunile ce au dat naștere acelor dușmăni și lupte vor fi rezolvite prin bună înțelegere”.

„Viitorul”: „Față de noul guvern, noi nu putem să spunem altceva decât că el era dorit și de partidul liberal-național, deoarece în acest momente starea de provizorat în care se găsea țara, era departe de a fi favorabilă intereselor României. Când în afară în Balcani se agit probleme etnice, susținute nu de argumentări, ci de tunuri, și de gloanțe, țara noastră nu putea să rămână fără un guvern, cum a stat timp de câteva săptămâni, în care grija treburilor publice și a marilor interese naționale, erau părăsite, toată energia bărbaților conservatori fiind consumată numai în tratative și în discuțiuni personale”.

Românii macedoneni în fața războiului balcanic.

Meetingul de Marți seara.

București, 17 Octombrie.

Românii macedoneni din București au ținut Marți seara la sediul „Soc. Macedo-Române” din Calea Rahovei o interesantă și foarte populară întrunire publică cu privire la situația actuală, primejduită a românilor din Turcia. Sedința a fost deschisă la ora 9 de d. Dr. Ghiulamila.

D-sa a rugat pe d. Tașcu Pucerea președintele comitetului care a convocat întrunirea să explice rostul ei.

D. Dr. Tașcu Pucerea arată în culori vii situația critică a poporului român din peninsula balcanică și spune că acolo nimeni nu mai are siguranța nici a avutului, nici a vieții sale și nici măcar nu știe pentru cine luptă, sau pentru cine moare. Întrunirea de astă seară spune d. Dr. Pucerea a fost convocată nu oficial de soc. Macedo-română ci de tinerii aromâni din București cari vor să ia în desbatere două puncte de o însemnătate și de o actualitate nediscutabilă. Mai întâi dorim să știm și noi dacă țara noastră, care joacă azi un rol atât de decisiv pentru pacea Europei, a lut vre-o măsură pentru apărarea poporului aromân din Macedonia. Dacă s'au luat măsuri, vrem să le știm; iar dacă nu s'au luat să vedem de ce.

Știm că suntem neutri ca țară independentă aci. Dar situația românilor macedoneni acasă la ei e din cele mai triste și mai demne de milă.

Poate să fie o chestiune de tactică diplomatică abținerea noastră în țară dela vre-o manifestare în favoarea uneia sau celeilalte din țările balcanice, dar nici o diplomație din lume nu ne poate interzice lacrimile și convulsiunile noastre atunci când la Pind bandele bulgărești asasinază pe părinții și frații noștri cari nu le opun nici o rezistență. A doua chestiune este deciziunea luată de tinerii medici și farmaciști macedo-români din capitală de a forma o echipă pentru semiluna roșie. Această echipă formată deocamdată din 8 medici și 2 farmaciști va trebui să plece negreșit Duminecă pentru Turcia și rog pe frații noștri cari rămân în țară să ne dea tot concursul lor spre a putea face față nevoilor pe cari le vor avea acești tineri cari se sacrifică pentru umanitate. Vorbitorul își exprimă satisfacția de a fi auzit că și d. Dissescu ministrul instrucțiunii publice s'a manifestat pentru trimiterea de medici și ajutoare pe câmpul de război, fie pentru turci, fie pentru celelalte popoare cari se bat.

D. Dr. Ghiulamila spune că prima chestiune fiind de ordin politic ar trebui să fie scoasă dela ordinea zilei, întrucât societatea Macedo-română a fost deja sesizată și s'a ocupat de această chestiune, luând și măsuri serioase pentru apărarea intereselor aromânești. Apelează totuși la sprijinul presei, singura de care factorii hotărâtori ar asculta mai atent. Neutralitatea noastră — spune d. Dr. Ghiulamila — nu trebuie să excludă dreptul de a ne apăra frații noștri din cea mai biciuită de rele provincie turcească. Se petrece în acest moment un fapt revoltător în lumea europeană. Diplomații și presa nu vorbesc decât de bulgari, greci și sârbi din Macedonia. Pentru europeni nici nu există aromâni în Macedonia. Și e curioasă neutralitatea diplomației noastre care lasă să prindă teren în aceste momente hotărâtoare credința că românii n'au nici loc nici importanță în Macedonia. Ar trebui inițiată presa europeană de situația românilor din Turcia. Ar trebui întreținută sistematic lumea cultă și sferile hotărâtoare și competente din străinătate că la Pind, cel puțin așa cum există bulgari, sunt români și acești români nu sunt niște răsvrățiți și periculoși, perpetui, ci adevărate elemente de pace și cultură, cărora existența națională merită să fie pusă la adăpost.

Situația românilor din Balcani e azi din cele mai triste: românii din Bulgaria luptă pentru bulgari, cei din Turcia pentru turci, cei din Tesalia pentru greci și poate se ucid frate cu frate, pentru alții. E de părere să nu se facă totuși nici o intervenție pentru această chestiune până se va afla rezultatul demersurilor deja făcute de soc. Macedo-română. În ce privește formarea de echipe pentru semiluna roșie, ca și pentru crucea roșie bulgară, etc., aduce elogiul tinereții și își exprimă speranța că tot ce e român va ajuta această intervenție atât de frumoașă, atât de umanitară. Apelează la presă să dea tot concursul pentru strângerea ajutoarelor necesare acestei expediții meritoase.

D. avocat Covată laudă deciziunea luată de medicii și farmaciștii macedo-români și spune că întrunirea aceasta e o adevărată sărbătoare a celor ce s'au grăbit să facă un asemenea sacrificiu.

D. Ghimbășanu, anunță în numele dlui Dim. Butculescu, că pentru Duminecă a fost organizat să se officieze un parastas pentru românii căzuți pe câmpul de luptă și un meeting pentru cei a căror viață e primejduită de bandele bulgare și antarte. Spune că o consfătuire în acest scop va avea loc astă seară în casele dlui Butculescu din str. Puțu cu apă rece Nr. 6 la care invită și pe aromâni.

D. Stoenscu, propune începerea subscrierii de ajutoare chiar de acum. Propunerea e primită și asistenta subscris câteva șute de lei.

D. Covată face propunerea să se apeleze la presă, ca fiecare ziar să deschidă câte o listă de subscripție pentru a se veni în ajutorul echipei semilunei roșii. Propunerea e primită și d. d-rand Zega își ia angajamentul de a forma un comitet care să facă intervențiile necesare și să aibă misiunea de a aduna și trimite semilunei roșii ajutoarele, pentru echipa aromânilor.

D. Dr. Ghiulamila ridică sedința la ora 11 mulțămind celor de față pentru dragostea cu care au îmbrățișat o hotărâre atât de umanitară.

A. Camb.

România și războiul

II.

Espectativa noastră.

Am presupus că România a putut să precupească Bulgariei neutralitatea sa și că poate s'a ajuns la o înțelegere între cele două vecine.

Se poate să mă înșel, dar lucrul ar fi fost foarte natural.

De când e lumea națiunile și-au vândut beligeranților neutralitatea. Mii de exemple se găsesc în istorie. Și ca să nu ne întoarcem prea mult înapoi, n'avem decât să luăm războiul franco-german, când Bismarck, până a nu ataca Franța, a cumpărat mai întâi neutralitatea Englierei și a Rusiei. În războiul ruso-turc din 1877 Rusia a trebuit să cumpere neutralitatea Englierei și a Austriei. Până și marele Napoleon, care nu prea avea nevoie să cumpere neutralitatea națiunilor, înainte de a pleca cu armata sa în Spania ca să așeze pe fratele său Joseph pe tronul Bourbonilor, a fost nevoit să recunoască Rusiei pretențiunile acesteia asupra Finlandei, Moldovei și Valahiei.

E un chantage a-ți vinde neutralitatea, dar un chantage pe care națiunile cele mai mari, mai puternice și mai respectate l'au practicat și-l practică din timpurile antice și până în zilele noastre.

Când arunci un os în mijlocul unei haite de câni, se reped toți să-l înhațe și se naște un mare tărâboi, din care mulți beligeranți se retrag chelălând și cu coada între picioare. Eu îmi dresc câinii, dând pe rând fiecăruia porția lui la ore fixe și fiind toți la olaltă. Și nici unul nu se atinge de blidul altuia. Chiar dacă doi din ei se iau la trântă, ceilalți nu se mișcă. De ce? Fiindcă știu că au să-și capete fiecare porția, fiindcă le-am cumpărat neutralitatea.

Altfel cum s'ar putea explica ca România, deși ar avea interesele expuse mai sus, să fi dat Bulgariei astfel de asigurări liniștitoare, în-cât aceasta să pornească cu toată armata ei spre Macedonia și spre Tarigrad, degarnisând toată fruntaria sa de nord și cea din spre Dobrogea, lăsând spatele armatelor sale fără nici o apărare?

Să fi zis România Bulgariei: — „Du-te cu Dumnezeu înainte și n'aibi nici o grijă dinspre mine căci eu n'am nici o pretenție?”

Dacă România n'a impus nici o condiție Bulgariei, atunci trebuie să ne punem în altă ipoteză.

Se poate ca România să fi fost constrânsă la aceasta prin atitudinea Rusiei. Cu alte cu-

MANDAT.

Aceluia care cu prilejul cumpărării nou-tăților de toamnă și iarnă prezintă acest cupon, i-se va acorda 5% rabat din prețurile noastre solide fixate.

Dantele, cordele, catifele, decoruri pentru haine, mă-tăsuri, ciorapi, mănuși și orice accesorii de croitorie

se capătă la

Ci 132-100

Filiala din Arad a magazinului de dantele din Budapesta Bulev. Andrassy nr. 20

— palatul Fischer Eliz

vinte prin localizarea conflictului balcanic Rusia să fi înțeles ca România să nu se amestece, consimțând numai sub această condiție ca nici ea să nu se amestece. Se poate să se fi stabilit o înțelegere între Rusia și Austria pe această bază și România să fi urmat sfatul Austriei, rămânând ca chestia compensațiilor să se reguleze la sfârșitul războiului balcanic localizat, la masa verde.

România, încrezătoare în biruința armatelor turcești, și-a putut zice, că va avea tot timpul să intervină dacă s'ar fi înșelat în prevederile sale și dacă sortii armelor s'ar declara în favoarea Bulgariei.

Toate aceste conjecturi presupun o înțelegere sinceră austro-rusă asupra localizării conflictului balcanic.

Dar dacă această înțelegere nu există?

Ah! atunci totul se schimbă.

10 Octomvrie.

Al. Ciurcu.

Cronică brăileană.

Primii fulgi de zăpadă. — Compania lirică Const. Grigoriu. — Numiri. — Alex. Davila director general al teatrelor.

Brăila, 18 Oct. v. 1912.

Acum câteva zile timpul era frumos și cald... Sâmbătă a început să fulguiească! Primii fulgi de zăpadă s'au abătut pe la noi, acoperind cu o mantie albă orașul și împrejurimile. Lumea își ia paltoanele călduroase, mergând grăbită dealungul străzilor cu capul plecat și cu umerii ridicați!... S'au dus zilele frumoase de petreceri în lumina și căldura dulce a soarelui, când lumea se plimba încoace și încolo în centru în trăsură și zeci de automobile pe strada Regală, Monument etc... Au trecut zilele grădinei publice!... A sosit ceasul iernii acestui an!... E un avertisment că vom avea o iarnă grea!...

E un an de puțină fericire... Au fost și sunt atâtea evenimente ce pun pe griji lumea întreagă! Mărfurile stau depozitate în magazii fără ca cineva să se atingă de ele, recolta porumbului nu este atât cât ar fi trebuit, cât au fost speranțele tuturor, modeste, zădărnice în mare parte din cauza ploilor; nu mai fericite au fost vilele decât negustorii, agricultorii, viticultorii etc. în general au fost loviți. Dar muncitorii? Stagnațiile, la intervale cam dese, l'au pus în imposibilitate de a-și câștiga în deajuns mijloacele de existență, în timp de iarnă, pentru el și ai lui... Chiriile s'au îndoit și întreit față de cât erau acum 5—6 ani. La 26 c. e sf. Dumitru, zi de mutat. Câte necazuri! Câte lucruri hodorogite în tăvăluce! Șiruri, șiruri, ni se vor prezenta ochilor! Și-i iarnă, îi ger... fiori îți trec prin tot corpul. De unde își va procura banii necesari muncitorii, pentru chirie, lemne, îmbrăcăminte cari pe zi ce trece se scumpesc.

Și în timpul ăsta, cei mari, își frământă mintea căci trecem prin momente de grea cumpănă. Consiliul de miniștri actual, sub președinția M. S. Regele, studiind, chestia balcanică, a hotărât că actualmente nu vom mobiliza. Dar cine știe ce va aduce ziua de mâine?... Războiul în timp de iarnă e atât de greu... Exemple sunt destule: din cauza gerului mulți mor neatinși de glonte. Sunt tineri însurați, cu copii, ei trebuie acum să plece în război; în grija cui vor lăsa pe ai lor? Iată ce spun unii: „Să fiu singur m'ăș duce cu pieptul deschis și cu multă bucurie, dar ei...” și lacrimi întrezărești în ochii lor. „Dar la urmă ce voi face?” Și nu numai dragostea de tată oprește din avânt pe cei mai mulți: O mamă

bătrână bolnavă... O soție fără mângâiere! Dururi aprinse de dragoste... Dar, mai presus e eurentul războinic, dă puteri supraomenești. Când goarna sună alarma îndelung, inimile și sufletele tuturor au un singur țel: toate durerile vieții sunt șterse: nici de mama bătrână nu-și va aminti, nici de copii, nici de ființa dragă ce o iubea atât de mult!... Luptă tot înainte pentru trișor, pentru care se jertfește. Așa e soldatul român. Așa au fost vitejii din 1877 cei cari au luptat pentru neatârarea țării.

Sunt multe dureri acesute în sufletul bun al Românilor din România liberă, pentru cari va lupta cu mintea aprigă atât timp, cât vor exista acele dureri.

Și primii fulgi aduc un timp mohorat, întinzându-și mantia albă peste necazurile neconținute ale vieții de toate zilele.

Dacă primii fulgi de zăpadă au atras în ochii săracului priviri pline de desnădejde, de griji și nevoi, apoi lumea burgheză și de sus, a primit ea în totdeauna și bucurii... E vorba de trupa de opere și operete de sub conducerea domnului Const. Grigoriu, care numără artiști eminenti ca: Leonard, Carussy, Maximilian, Ciucurette, Cigalia, Gheorghiu, artiști ca: Teodorescu-Leonard, Metaxa-Doro, Florica Cristoforeanu, Mărioara Cinsky, Florica Florescu, Bădescu etc. Cu un repertoriu bogat și distins, anume: Frumoasa Rizeta, Dama în roșu. Studentul cerșitor, Piatra-Neamț-Piatra-Olt, Gospodărie poloneză, Eva, Taximeza, Păpușica, Vice-amiralul (operă comică) etc. precum și vechile succese din anii trecuți. Dispunând de un cor admirabil, de o excelentă orhestră, condusă de un distins maestru; asta-i ce oferă trupa domnului Const. Grigoriu, deci e explicabilă năvala ce se dă la casa de bilete și bună dispoziție printre spectatori în timpul reprezentațiilor, în aplauze și bisări...

Și primii fulgi își întind mantaua albă în sunetele melodioase ale companiei lirice Grigoriu...

Acestei companii i-se datorește gustul muzical al publicului brăilean. Încecările de operă ar fi laudabile, însă e o muncă grea, necesită capitaluri, și apoi publicul nu e destul de format pentru operă. Cu timpul, și sub ministrul actual, sperăm că vom vedea visul realizat.

Duminecă la ora 4 și jumătate p. m. în sala de ședințe a tribunalului, secția I, s'a procedat la alegerea consiliului de disciplină al Baroului avocaților din localitate. Au fost aleși domnii L. Moldovanu și N. Petrovici după lista oficială și N. I. Nicolescu, candidat independent; Domnul L. Moldovan, a fost reales decan al Baroului; D-sa a oferit un banchet la restaurantul „Consum”.

O excelentă impresie a produs știrea că d-l Alexandru Davila, a fost numit de către consiliul de miniștri actual, ca director general al teatrelor. D-sa a mai fost în capul acestei instituții de grea răspundere, acum câțiva ani, sub guvernul conservator, având pe atunci de luptat cu publicul neobișnuit cu teatrul. Repertoriul și l-a întocmit din cele mai bune lucrări teatrale, știind să cizeleze cu o artă de maestru literatura franceză, mai apropiată de noi. Și... a reușit. A învins publicul, l-a subjugat cu arta sa! Mai târziu evenimentele politice îl fac să demisioneze din capul acestei instituții, care, prin depărțarea lui Davila, a pierdut mult. El însă, Alexandru Davila, vigurosul și distinsul artist, urmat de cei mai de seamă artiști ai primei noastre scene, anume: Mărioara Voiculescu, Lucia Sturdza, Maria Giurgea, Alice Cocea, etc. Ion Manolescu, Tony Bulandra, Storin, Bulfinsky, C. Radovici, Marculescu, etc., a reputat în decurs de 3 ani, succesele celei mai frumoase, pro-

curând artiștilor și publicului seri de artă adevărată. Davila, a fost dascălul tuturor artiștilor de seamă dela noi, îndrumându-i și încurajându-i spre calea adevărată a artei... Davila e artistul fin, elegant, un le Bargy al nostru, fără rival, e autor dramatic, cunoscător adânc al literaturii și rafinamentului actual al publicului, ea joacă și „mise en scene”.

Cum vedem, dar, era indicat ca un meșter în ale artei teatrale de talia lui Davila, să fie numit director general al teatrelor, mai mult cu cât astăzi ne luptăm să stabilim o literatură teatrală originală. Mai avem promisiuni din partea sa, de reforme, atât a teatrului în general după gustul lui fin, cât și în organizația internă, între artiști. Li urăm din tot sufletul izbândă.

Ioan Borzicanu.

Războiul și situația Aromânilor

Ziarul conservator democrat din București „Ordinea” scrie în numărul ce ne sosește azi următorul primarticol inspirat de îngrijorare:

Războiul balcanic a luat o turnură cu totul neașteptată. De unde, înainte de începerea ostilităților, toate marile puteri interesate la menținerea statului quo în Balcani, aveau certitudinea că puterea otomană va izbuti să înfrângă coalițiunea, acum, în urma primei faze a războiului, se constată, cu regret, că toată lumea s'a înșelat asupra forțelor militare ale Turciei.

De sigur, războiul este departe de a se fi terminat și o ofensivă victorioasă mai este încă posibilă din partea turcilor. Până ce așa ceva însă să se petreacă, oștirile otomane au făcut dovada unei complete dezorganizațiuni. Fără unitate de comandament, și lipsită de orice plan mai dinainte chibzuit, armata turcă face impresia unor trupe complet dezorientate, fără avânt și fără energie, care nu doresc alta decât să se retragă mereu. Dacă este să credem ultimile știri soosite de pe câmpul de luptă, atunci s'ar părea că cea mai mare parte din artileria turcă este pierdută. Bulgarii victorioși amenință Adrianopolul, iar Sârbii, stăpâni pe Üsküb, au luat în posesie Serbia Veche. Muntenegrenii înaintează și ei spre Scutari. În curând chiar, dacă lucrurile vor merge tot așa, armatele sârbești, grecești și muntenegrene vor avea posibilitatea să se întrunească împreună, înaintând în coloane compacte și biruitoare către Salonic.

Până astăzi, Imperiul otoman este foarte serios amenințat în cele două centre principale ale sale.

Această stare de lucruri, inspiră puterilor o mare neliniște. Austro-Ungaria în deosebi, atât de interesată în respectarea integrității Turciei, se vede complet zdruncinată în planurile și socotelile sale. De aci, alarma extraordinară a ziarelor din Monarhia vecină și opinia dominantă a cercurilor diplomatice de acolo, că posibilitatea *statului-quo* devine cu atât mai puțin probabilă, cu cât victoriile aliaților sporesc mai mult. Austria nu știe, cu drept cuvânt, ce poate aduce ziua de mâine și, de aceea, este gata

Biroul tehnic

G 324

Inginer diplomat
autorizat legal.

Robert Goldschmidt

Telefon: 489.

Brașov (Kronstadt) Schlossbergzeile nr. 8.

Dă consultări în toate chestiile industriale și tehnico-industriale

:-: Proiectează și execută stabilimente electrice și de mașini. :-:

Liferează turbine, roate hidraulice și pompe centrifugare, după construcții speciale probate.

Execută stabilimente hidrodinamice și de mori.

Liferează mașini pentru toate ramurile industriei.

pentru orice eventualitate, chiar la o grabnică intervențiune cu armele.

Ori, pentru noi români, desfășurarea evenimentelor din Balcani pe lângă chestiunea generală care o atrage după ele și care va decide asupra liniei noastre de conduită, ne atinge, în mod foarte dureros, prin situația excepțional de precară pe care o victorie a statelor creștine coalizate ar crea-o populațiunei românești din Peninsula.

Cuțo-Vlahii, în număr de aproape un milion de suflete, constituiesc populațiunea creștină cea mai de seamă a Turciei europene. Foarte conștienți de neamul lor, Aromânii sânt cei mai devotați supuși ai Imperiului. Ei, prin situația excepțională pe care o au în Turcia, sub raportul material și intelectual, au interesul suprem ca Statul turc să iasă biruitor din încercarea grea prin care trece. Se știe cu câtă neliniște, mai acum câteva zile, d. Batzaria, un român macedonean, membru în parlamentul turc, a arătat, printr'un interviu, că eventualitatea dezmembrării provinciilor Turciei europene ar constitui cea mai mare nenorocire pentru Cuțo-Vlahii.

Temerile d-lui Batzaria sunt cât se poate de întemeiate și nu e Român care să nu le împărtășească.

În adevăr, chiar în timpuri normale, Aromânii erau punctul de miră al aspirațiunilor slavo-elenice. Nu este acum momentul de a vorbi despre luptele eroice pe care Cuțo-Vlahii le-au dus și le mai duc încă pentru a-și apăra patrimoniul național, de apetiturile grecești și bulgărești. Atât numai vom spune că în teroarea continuă pe care panbulgarii și pelenii o exercită de 50 de ani asupra lor, nu s'a cruțat nici viața și nici averea conaționalilor noștri.

Își închipuie ori cine la ce trebuie să se aștepte Aromânii în ipoteza izbândeii statelor balcanice. Până la una, ei vor pierde școalele și bisericile lor, iar dacă cum e sigur se vor împotrivi jafului și confiscățiunilor, atunci riscă să fie masacrați. Este evident că Turcia, zdrobită fiind, nu va mai putea ca în trecut, să le dea asistența cuvenită.

În caz de victorie a Coaliției, întreaga problemă etnică a Românilor din Peninsula va fi pusă la ordinea zilei. Procesul de desnaționalizare se va desfășura cu o sălbătăcie ne mai pomenită.

Față de această tristă perspectivă care amenință pe frații noștri Cuțo-Vlahii, noi, cei de dincoace de Dunăre, ne găsim stăpâniți de sentimente foarte dureroase. Atențiunea noastră se îndoaște, fiindcă la o chestiune politică care privește poziția României la Dunăre, se mai adaugă o chestie națională, de rasă, care se resfrânge asupra întregului românism.

Toată lumea pricepe seriozitatea problemelor cari se ridică pentru România în ceasul de față.

De aceea, pentru toți, se impun mari și urgente îndatoriri patriotice.

Toată energia și toată inteligența noastră, datori suntem, în aceste clipe istorice, să le consacram numai și numai marilor evenimente cari se desfășoară în jurul nostru și marilor probleme care s'au deschis în inimile noastre.

Finis Turciae?

Infringerea armatei turcești la Lüle-Burgas. — Lupte sângeroase. — Spre Salonc! — Nouă învingere muntenească. — O nouă mare putere balcanică. — Austro-Ungaria în preajma unor mari hotărâri. — Pacea europeană în primejdie. — Tratatice cu Rusia și Serbia. — Atitudinea României.

A r a d. 1 Noemvrie.

Lupta decisivă, care a avut loc la Lüle-Burgas între armata bulgară și armata principală otomană, s'a terminat cu cea mai complectă înfringere a Turcilor. După înfringerea dela Kirk-Kilise Turcii legau mari speranțe de lupta care avea să se dea la Lüle-Burgas, dar iată că și de astădată au fost bătuți și înfrânți în modul cel mai rușinos. Această înfringere decisivă a hotărât, credem, soarta ultimelor zile a Turciei-europene.

Bulgarii au devenit stăpâni peste Lüle-Burgas și prin aceasta ei stăpânesc și teatrul de război dela Adrianopol. Această luptă era decisivă. Turcii au pierdut-o și deodată cu ea au pierdut și întreg războiul. Adevărat, că Adrianopolul este tot în mâinile Turcilor, nu se știe însă ziua când el ori va trebui să capituleze, ori va fi cucerit de Bulgari. Căderea Adrianopolului va însemna, deci, sfârșitul războiului.

Infringerea Turcilor înseamnă totodată înfringerea militară a Germaniei, puternica aliată a monarhiei austro-ungare. Această constatare e rușinoasă pentru monarhia noastră, dar ea nu mai poate fi tănuțită. Planul de război al Turciei a fost elaborat de către doi generali germani, G o l t z pașa și I m h o f pașa, și iată, acest plan de război a suferit cea mai rușinoasă înfringere. Acești generali au fost totodată și instructorii armatei turcești, care astăzi, vedem, a devenit pradă unei singure mari panice. Probabil, că în această privință vina nu este numai a acestor doi generali germani. Probabil, că în armata turcească stăpânește actualmente o astfel de corupție, ca și pe care am văzut-o la Ruși în războiul din Asia-ostică, și, probabil și aceea, că răscoala junilor-turci a distrus disciplina în armata turcească, iată aceasta trebuie s'o ispășească astăzi Turcii. E fapt însă, că tactica de război germană de astădată a fost învinsă de către cea franceză. Și, nu numai pe câmpul de luptă, ci și în diplomație.

Turcia a fost înfrântă la Lüle-Burgas, dar a fost înfrântă și coaliția triplei alianțe încheiată cu România și Turcia. Și, tot *la Lüle-Burgas s'a creiat și a șaptea mare putere europeană: statul balcanic federal*. În viitor trebuie să se țină seamă de această mare putere. Ea nu mai poate fi neglijată, ci Austro-Ungaria va trebui că caute modul — și, el și trebuie găsit — prin care ar putea să trăiască în prietenie cu această mare putere, firește așa că prin aceasta interesele monarhiei să nu sufere vre-o știrbire.

Turcia merge cu pași repezi spre prăpastie. Ea nu mai poate fi salvată. Lüle-Burgasul este o zi de doliu pentru Turcia și totodată și pentru — politica diplomației triplei-alianțe.

Pe Turcia o așteaptă un nou San-Stefano. Și aceasta reîmprospătează cea mai mare problemă a Europei. A cui va fi Constantinopolul? Ce se va întâmpla cu Dardanelele? Sultanul slăbit de puteri nu mai poate să fie paznicul celui mai delicat și mai pri-

mejdios punct al Europei. Omul bolnav se află azi în agonie și el nu mai poate să apere Dardanelele.

Victoria bulgară dela Lüle-Burgas este unul dintre cele mai mari evenimente ale istoriei. Harta Europei va trebui revizuită.

Suntem martorii unor evenimente catastrofale, care vor avea un efect asupra multor veacuri, deoarece cine ar ști să spună, unde se va opri lavina războiului. Un fapt e sigur, că Turcia va înceta să mai fie mare putere și probabil, că celor 4 inamici ai ei li se va alătura și al cincilea: războiul intern, ca cu atât mai jalnică să-i fie apunerea.

Victorie bulgară.

Sofia. — Bulgarii au reperutat la Lüle-Burgas o învingere strălucită asupra Turcilor, cari au avut pierderi colosale. Turcii se retrag spre Ciorlu, urmăriți fiind de Bulgari. După o știre, neconfirmată încă, ar fi căzut și ministrul de război *Nazim* pașa, generalisimul armatei turcești, după o altă versiune Bulgarii l'ar fi făcut prizonier. O nouă știre anunță că Bulgarii au cucerit Dimotica. Foarte mulți Turci au fost făcuți prizonieri.

Noui lupte.

Constantinopol. — Intre Muradli, Ciorlu și Stranza se așteaptă noui lupte crâncene.

Plângerile corespondenților de război.

Constantinopol. — Corespondenții străini cari se găsesc în cartierul general din Ciorlu se plâng de dificultățile ce întâmpină pentru a obține informațiuni asupra operațiunilor de război; autoritățile militare îi împiedecă de a telegrafia direct; ei trebuie să trimită depeșile la Constantinopol; scrisorile lor sunt asemenea cenzurate aci. Dificultățile pentru a obține informațiuni au devenit mai mari încă dela afacerea Kirk-Kilisului. Ministerul de război nu comunică nimic precis asupra războiului și pe de altă parte zia-rele turcești sunt pline în fiecare zi de pretinse victorii otomane.

Orașe incendiate de către turci.

Sofia. — Turcii au incendiat orașele Aivoli (în apropiere de Lüle-Burgas) și Maraș (spre vest dela Adrianopol) și au măcelărit întreaga populația creștină. În regiunea Melnik Turcii au incendiat toate localitățile.

În preajma unirei armatei sârbești.

Belgrad. — În curind se așteaptă spre sud dela Üsküb unirea celor trei armate sârbești, cari apoi împreună vor merge spre Salonc, Serbia își formează acum trupe de miliție națională, cari vor ocupa teritoriile cucerite de Sârbi în Serbia veche și Macedonia.

Sârbii se instalează în regiunile ocupate.

Belgrad. — Guvernul sârb procedează cu multă energie la introducerea administrației sârbe în regiunile ocupate de trupele sârbești. Liniștea și ordinea sunt cu energie menținute. Justiția este împărțită de funcționari indigeni în sensul proclamației comandantului celei de a 3-a armate, în care se spune:

Aducem într'o mână dreptatea, adevărul, cinstea și onoarea și în cealaltă praf de pușcă și gloanțe. Cine ne va întâmpina frățește, frățește îl vom îmbrățișa. A venit vremea, spune proclamația comandantului armatei a treia, ca împărăția turcească să cadă și ca noi să trăim în dragoste și liniște sub domnia regelui Petru.

Nouă victorie greacă.

Atena. — Se comunică oficial, că Grecii au ocupat fără vărsare de sânge *Preveza*.

Lupte turco-munte negre.

Cetinje. — Lângă Pulaj la vărsarea râului Bojana a avut loc o luptă crâncenă între trupele turcești și cele munte negre. Turcii au fost bătuti. Lăsând numeroși morți și răniți pe câmpul de luptă ei au fost siliți să se retragă spre San-Giovanni de Medua. Pierderile Munte negrenilor sunt neînsemnate.

Rječa. — Se anunță oficial, că trupele generalului *Vucolici* au ocupat localitatea Ipek. Populația a salutat cu entuziasm intrarea trupelor munte negre. În vechea biserică sârbească s'a oficiat un Te Deum pentru regele Nichita.

Torpiloare grecești vor să împiedece reînnoirea trupelor turcești din Libia.

Milano. — Ziarele de aici primesc știrea din Neapoli, că ofițerii cari se reîntorc din Libia au întâlnit în cale torpiloare grecești, cari probabil intenționează să împiedece reînnoirea trupelor turcești din nordul Africii.

Insule turcești ocupate de greci.

Atena. — Viceamiralul *Countouriotis*, comandantul flotei din Marea Egeică, telegrafilează ministrului de marină, că a ocupat insulele Thasos și Imbros, unde a și arborat drapelul național grecesc. Cuirasatul „Canaris” a plecat să ocupe mica insulă Strati. Torpiloarele „Lyon” și „Panter” au sosit la Lemnos.

Inchegarea alianței balcanice.

Paris. — În cercurile diplomatice de aici se vestește că succesele armatei bulgare au produs o dispoziție foarte optimistă referitor la rezolvirea definitivă a chestiilor balcanice. *Se așteaptă că Austro-Ungaria nu va mai pune piedeci grave întinderilor teritoriale a statelor balcanice și în deosebi Serbiei.* De altcund se calculează și aceea că marile puteri nu mai stau la îndoială referitor că *alianța balcanică nu e numai o constelație de moment, după cum se credea la început, ci e un nou factor politic care nu stă față numai Turciei, ci în caz de necesitate se va valida și față cu ori ce altă putere. Alianța balcanică după izbucnirea războiului s'a încheiat în o formațiune politică solidă.* După victoriile raportate des ine înțeles că statele balcanice, și în primul rând Serbia nu se cugetă nici decum la o încheiere a păcii cu Turcia.

Ce cere Bulgaria?

Sofia. — Fruntașii opoziționiști pretind că amăsurat biruințelor armatei bulgare status-quo teritorial să fie schimbat. Semioficiosul „Mir” scrie că, succesele de pe câmpul de război trebuie remunerate, pentru sângele vărsat pe câmpul de război nime nu va putea nega recompensa.

Serbia voeste mare.

Belgrad. — După cum se vestește trupele sârbești vor înainta spre sud numai până la râul Bregavița, pentru că cu aceasta ar fi ocupat teritoriul, la care va face pretenție Serbia. Dacă apoi vor ocupa în nord Prizrend, Ipek și Diakova își va îndrepta întreagă atenția spre Marea Adriatică pentru că să-și asigure drum liber spre mare până la portul San Giovanni de Medua.

Serbia va incorpora teritoriul ocupat.

Paris. — Din Belgrad se anunță ziarului „Le Temps” că în cercurile bineinformate se afirmă cu cea mai mare hotărâre, că status-quo-ul a înțetat definitiv. Poporul sârbeșc teritoriul, care a făcut odată parte din Serbia-veche nu-l va mai da îndărapt. Armata victorioasă sârbească numai atunci se va retrage din sandjaciurile *Novibazar, Pristina și Usküb, dacă va fi constrinsă cu forța armată la aceasta.*

Grecia își cere partea sa.

Atena. — Ziarele semioficiale scriu că nu mai e nici o îndoială că Turcia europeană va fi împărțită, dar adaug totodată, că, la aceasta nu

sunt chemate marile puteri, ci statele balcanice aliate, cari singure au dreptul de a curăți acest teritor de hoardele turcești. Marile puteri ar trebui să fie mulțumitoare statelor balcanice pentru că aceste le-a scăpat de grijile rezolvirii chestiei orientale, și acum au datorită a lua la cunoștință rezultatul războiului. De intervenția marilor puteri nu e nici o necesitate.

Statele balcanice și intervenția Puterilor.

Belgrad. — Organul guvernului sârbeșc „Samoupravna” publică un remarcabil articol în care se spune că statele balcanice aliate și-au făcut o datorie umană și creștinească atunci când, după decenii, au încercat să scuture jugul turcesc de pe umerii fraților din Serbia veche.

Statele balcanice nu cred că marile puteri creștine vor împiedeca această operă umană și culturală.

Dacă însă s'ar întâmpla și minunea ca puterile creștine să se ridice împotriva liberărei creștinilor din peninsula balcanică și prin puterea și cultura lor creștinească vor ajuta ca creștinii din Balcani să fie din nou aruncați sub jug, atunci popoarele și statele balcanice au de îndeplinit ultima lor datorie, anume: să cadă în luptă pentru libertate înainte ca Europa creștină să impuie iar jugul popoarelor balcanice și înainte de a li se impune iar domnia sângeroasă a semilunei.

Reînnoirea triplei-alianțe.

Roma. — San Giuliano, ministrul de externe italian va sosi la Berlin la 4 Noembrie. Asupra acestei vizite se cunoaște următoarele: Cele trei state aliate sunt de acord asupra chestiunilor cari privesc conflictul balcanic. Germania și Italia s'au convins că nu trebuie să controleze diplomația Austriei.

San Giuliano se va duce la Berlin pentru a discuta cu cercurile competente de acolo asupra reînnoirii triplei alianțe. În ce privește măsurile pe cari trebuie să le ia Austria și Italia referitor la apărarea intereselor din Mediterană, nu se va încheia vreo înțelegere.

Alianța va fi reînnoită în condițiile în cari s'a încheiat acum 12 ani.

Turcia inclină spre pace.

Paris. — Raportorul din Constantinopol al marelui ziar parisian „Matin” l'a vizitat pe ministrul de externe al Turciei, Noradunghian și l'a rugat a-și spune părerea referitor la situație și la intervenția ce voiesc a o înteprinde marile puteri. Ministrul a răspuns scurt.

Turcia în orice moment e gata a încheia pacea, dacă prin aceasta își vede asigurate interesele.

Serbia senzibilă.

Paris. — Reprezentantul sârb, Vesnic a declarat în prezența ziariștilor, că toate știrile răspândite despre oarecari tratative, cari le-ar fi început guvernul din Belgrad cu ministrul de externe din Viena sunt luate din vânt. Monarhia austro-ungară n'a intrat în nici un fel de tratative cu guvernul din Belgrad referitor la teritoriul ce i s'ar ceda Serbiei. Guvernul sârbeșc nu tratează și nu va trata cu nime în ascuns și la spatele celorlalte state aliate și peste tot nici decum *fără știre Rusiei și Franței.*

Atitudinea României.

Viena. — Corespondentul din București al ziarului „N. W. Tagblatt” a avut o convorbire cu un înalt personaj politic al României. Acesta să fi declarat următoarele asupra atitudinii României față de evenimentele din Balcani:

— E adevărat că noi nu mobilizăm, dar e și mai adevărat că nu pentru aceea nu o facem, că doar am fi slabi. Nu, dimpotrivă, suntem mai tari ca ori când. Situația financiară dela noi e solidă, armata ni-e ori când gata de luptă. Nu voim însă să alergăm după aventuri. Cât timp între marile puteri există o înțelegere, dorim să mergem alături cu ele și să nu procedăm de capul nostru. Accentuez însă că ne vom apăra interesele, între ori ce împrejurări. Nu vom lăsa ca să fim amenințați și drept aceea ne vom îngrijii din vreme ca să avem granițele bine apă-

rate. Dacă se va menține status-quo, noi vom fi mulțumiți, dacă însă se vor face schimbări, ne vom spune și noi cuvântul. Vom face tot posibilul ca războiul să rămână localizat, dacă însă totuș câmpul de luptă va fi lărgit, noi ne vom ști apăra interesele. Acesta este adevăratul înțeles al cuvintelor regelui Carol.

Vase franceze pe apele turcești.

Paris. — A doua divizie a flotei ușoare, constând din cuirasatele Leon Gambetta, Victor Hugo și Jules Ferry, a primit ordin să plece în Siria. Cuirasatul Crouix va pleca la Salonic.

Vasele austriace din Marea-neagră.

Brăila. — Vasele Lloyd-ului austriac de pe Marea Neagră au primit ordin, ca la primul aviz să fie gata a părăsi porturile, în cari se află de prezent.

Spre Scutari.

Alessio. — Zi de zi dela 9 ore dimineața până la 5 după amiază bombardează Muntegrinii muntele Tarabos, dar un progres decisiv până acum n'au putut face. Garnizoanele fortărețelor se apăra cu bărbăție și artileria excelentă a Turcilor a respins deja în repetite rânduri atacurile Muntegrinilor. Dar garnizoana orașului Scutari a fost cercetată de o mare nenorocire. În urma ploilor, ce au durat zile de-a lungul râului Kiri din 23 c. a început a crește și în 25 apa a crescut atât de mult încât a rupt podul, pe care Turcii îl ridicară provizoriu între câmpul de exercițiu și Bardhei. Astfel au ajuns la 4500 soldați turci și voluntari, cari apărau orașul pe malul stâng al râului Kiri, dinspre munți, să fie ruși de oraș și fără nutremânt și muniție.

Toate încercările de a ridica din nou podul au rămas până acum zadarnice. Soldații de pe malul stâng cer ajutor grabnic, dar până acum nu s'a putut face nimic pentru ei, căci ploile nu mai înceată și râul crește tot mai mult. Muntegrinii au ocupat toate satele, cari zac la hotarele nordostice ale orașului; iar localitățile Bokși, Dragoci și Hamidje le-au incendiat. Artileria muntegrină s'a așezat în pădurea de olivi dela Dragoci, după ce au ocupat și înălțimile din sud. Numărul refugiaților în Scutari tot crește. Popoarația de pe câmpia Bojanei din Trusei încă s'a refugiat în oraș.

Înainte de a fi înconjurat deplin orașul a succedat a transporta proviant în oraș, dar acum transportul acesta e foarte îngreunat.

CRONICA ȘCOLARĂ**Convocare.**

Despărțământul Ciacova al Reuniunii învățătorilor români dela școalele confesionale ortodoxe din dieceza Caransebeșului își ține adunarea sa Marți în 23 Octomvrie (5 Noembrie) 1912 la orele 10 a. m. în sala școalei conf. gr.-or. rom. din Ciacova.

Program.

1. Chemarea Duhului sfânt.
2. Deschiderea adunării.
3. Citirea circularului comitetului Reuniunii.
4. Distribuirea temelor.
5. Disertațiunile ce se vor anunța.
6. Critica asupra disertațiilor.
7. Alegerea locului pentru ținerea adunării viitoare.
8. Propuneri.
9. Alegerea biroului pe anul 1912/13.
10. Închiderea adunării.

Toți membrii ordinari, fundatori și ajutători, precum și toți cari se interesează de înaintarea afacerilor școlare sunt poftiți a participa la această adunare.

Ghilad, în 17/30 Octomvrie.

Aureliu Drăgan,
președ. desp.

Iosif Badescu,
not. desp.

INFORMAȚIUNI

Arad, 1 Noembrie 1912.

Dela reuniunea femeilor române din Arad. Sortirea lozurilor reuniunii femeilor române din Arad și provincie se va face în ziua de 3 (16) Noembrie a. c. la orele 3 d. a. în localul Asociației naționale arădane pentru cultura poporului român (în casele diecezane de lângă catedrală).

Rog cu insistență pe toți acei domni și doamne, cari au primit lozuri pentru vânzare, ca cel mult până în 8 Noembrie n. a. c. ori să restituie acelea lozuri ori să trimită prețul lor la adresa doamnei cassiere **Areliia Dr. Petran** (Arad str. Lázár Vilmos). Lozurile nerestituite se vor considera ca vândute și pentru prețul lor vor avea să răspundă aceia, cărora li s'au predat. **Arad, 17 (30) Octomvrie. Sofia Beleş, prezidentă.**

Turneul artistic al dlui Ionel Rădulescu. Tenorul noastră d. **Ionel Rădulescu** își continuă turneul în următoarele orașe: **Duminecă în 3 Noembrie în Năsăud, Joi în 7 Noembrie în Bistrița, Duminecă în 10 Noembrie în Beiuș și în 17 Noembrie în Brașov.**

„Societatea meseriașilor români din Blaj” a primit următoarele contribuiri: La fondul casei împreunate cu hală de vânzare: **George Pop de Băsești 28 cor.** **Petru Pop, jude în penziune Brașov 20 cor.** **Dr. Teodor Mihali, prezidentul clubului național, Dej 17 cor.** **N. N. 10 cor.** **Dr. Tigărean adv. Oravița 5 cor.** **Iuliu Moisil București 2 cor.** **Nicolae David director de bancă, Bucium-Șasa, Onăiu George, preot Găbud, Ilie Gordon, preot Șicu-Cristur, Isidor Butnariu, preot Roșia Abrudului câte 1 cor.** La fondul văduvelor și orfanilor de meseriași dl **A. Coltor** a colectat 60 cor. 20 fil. cu prilejul cununiei d-șoarei **Mărioara Măcelar** din Blaj cu dl **Ioan Băcău** absolvent în teologie din Lugoj. Pentru marinimoasele contribuiri mulțămeste în numele comitetului **G. Precup, prezident.**

Cununie. Dșoara **Felicia Olivia Albini** din Zlagna și d. inginer **Alexiu Muntean** își anunță cununia religioasă care se va celebra în biserica gr. or. din Zlagna la 11 Noembrie n. la orele 11 și jumătate a. m. Ca răscumpărare a anușurilor de căsătorie tânăra pereche a binevoit a trimite pe seama fondului ziaristilor români suma de 50 coroane. — Multe felicitări!

România oprește exportul de cărbuni. Ministrul lucrărilor publice, având în vedere că vapoarele grecești încărcate cu cărbuni comandați de România, au fost sechestrate de Turci înainte de a ajunge la locul de destinație,

a dat o ordinațiune prin care oprește exportul de cărbuni pe întreg teritoriul României. Ordinul ministrului a surprins în mod neplăcut societățile de navigație de pe Dunăre, cari în felul acesta suferă mari pierderi, neavând ele în depozit decât o cantitate mică de cărbuni, cari abia pot acoperi trebuințele vapoarelor de pasageri, pe când cele comerciale, în mare parte vor fi silite în urma lipsei de cărbuni să-și sisteze cursele. Societățile interesate vor interveni cât mai curând la guvern, rugându-l să-și retragă ordinațiunea.

Avis absolvenților de teologie cu calificăție de cl. I.

În comuna **Pesac**, comit. **Torontal** dieceza **Aradului**, una din cele mai frumoase și bogată comună românească din **Bănat** s'a scris concurs pentru îndeplinirea postului de preot capelan pe lângă veteranul și deficientul paroh **Andrei Fizeșianu**. Recursele sunt a se înainta of. protopopesc din **Nagykomlos**. Ultimii termeni de prezentare în bis. din **Pesac** în 3 Noembrie (21 Octomvrie și în 10 Noembrie) 28 Octomvrie. Terminul de înaintare a recurselor espiră în 11 Noembrie st. n. 1912.

O mare pagubă într'un sat românesc. Dela un satean ne vine trista știre că în răstimpul treeratului în **Vrâniut** s'au aprins câteva clăi de trifoi strâns de pe ocolul alor vre-o 150 de lanțuri (jugăre). Aceia cari cunosc enormul folos ce-l aduce trifoiul, care împacă toate nevoile sateanului în timp de iarnă, fiindu-i așa zicând hrana și căldura, vor simți o stringere de inimă la auzul acestei crude vești. Aproximativ paguba ar costa cam 6000 de florini. Pare că nu ne mai scapă Dumnezeu de vremile nemiluite.

Cum să se facă pomenile? Ni se scrie: În 28 Octomvrie a. c. cu ocazia înmormântării osemintelor fostului nostru paroh-protopop **Ioan C. Dragomir** transportate aici din comuna **Lipova**, fiul său dl **Teofil Dragomir**, în loc de pomană pentru care nu mai era timp fizic, a dăruit bisericii noastre gr.-cat. din localitate suma de 100, adecă una sută cor., pentru care îl rugăm ca și pe aceasta cale să primească mulțămite noastră. **Năpradea**, la 29 Octomvrie 1912. **Petru Caba**, preot-cooperator. **Livius Stanciu**, curator primar.

Devastarea unui submarin de război francez. Din **Paris** se telegrafiază că în **Cherbourg** ieri s'a iscat un foc în interiorul submarinului de război „**La Francaise**”, care în scurt timp a devastat tot submarinul, rămânând numai scheletul. Focul că toată probabilitatea a fost cauzat de neglijența unui matroz. Din fericire în timpul izbucnirii incendiului pe bordul vasului nu era nici un matroz.

Ultima oră

Mari festivități în **Usküb**.

Belgrad. — **Cartierul general sârbesc a fost azi mutat dela Vranja la Usküb.** Populațiunea orașului face pregătiri întinse pentru primirea regelui. Se vor aranja cu această ocaziune festivități somptuoase în onoarea învingătorilor. **Arnăuții cari petrec în jurul orașului s'au anunțat la comanda armatei sârbești și au depus armele.**

Arnăuții pe partea **Sârbilor**.

Vranja. — Intre prizonierii aduși la **Vranja** au fost și 50 de Arnăuți. Aceștia au declarat că numai siliți de Turci au ridicat armele împotriva Sârbilor, dar îndatăce li s'a oferit ocaziune au trecut cu bucurie în tabăra eliberatorilor. Regele a dat ordin ca toți prizonierii arnăuți să fie lăsați pe picior liber.

Știri din **Belgrad**.

Belgrad. — Consului austro-ungar a dăruit o mie de coroane pe seama **Crucei roșii sârbești**.

Niș. — Direcțiunea căilor ferate a hotărât să restabilească comunicația până la **Usküb**. Vor putea călători însă numai pasageri cărora comanda armatei le va elibera permise speciale.

Vas de război austriac în fața orașului **Salonic**.

Viena. — **Austria și-a trimis vasul de război „Maria Terezia” în portul Salonic pentru a lua, în caz de necesitate, apărarea supușilor săi și a consulatului austro-ungar din acest oraș.**

Știri din tabăra turcească.

Constantinopol. — Treizeci și două de diviziuni au plecat din **Siria** pe linia ferată de **Bagdad**, la **Constantinopol**, de unde vor fi transportate imediat pe câmpul de luptă.

Principele **Hilmi** din **Egipt** s'a înrolat ca voluntar în armata turcă. El a plecat ieri pe câmpul de război.

Moștenitorul **Iussuf Izzedin** a vizitat spitalele, decorând pe mai mulți ofițeri și soldați și încărcând cu daruri bogate pe cei cari au dat dovadă de deosebite bravuri. Ieri au sosit la **Constantinopol** 800 de noi răniți.

Armata sârbească înaintează mereu, reportând noi învingeri.

Belgrad. — Trupele sârbești cari înaintează spre **Prilep** au cucerit în calea lor mai multe

ROMANUL ZIARULUI „ROMÂNUL”

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

60.

— Urmare —

Cieikof își schimbă brațele în două aripe ușor ridicate, lăsându-și bărbia în lingura pieptului, așa că toate obiectele cari se aflau în cabinet îi deveniră invizibile, afară de vârful demi-cismelor sale. După ce păstră câteva clipe atitudinea aceasta care era destinată să mătrturisească despre profunzimea sa gratitudine, el își ridică cazul și pleoapele, dar nu mai văzu pe **Ulinka**; ea dispăruse și era înlocuită printr-o arătare mai puțin eterică. La doi pași de **Cieikof**, stetea un uriaș cu mustați lungi și stufoase și cu niște favorite de necrezut; era valetul generalului, cu un vast prosop pe braț, cu un ibric de argint într-o mână, cu lighianul în cealaltă.

„Imi dai voie, nu-i așa, să mă îmbrac în prezența ta?”

— **Excelență**, puteți nu numai să vă îmbrăcați, dar să faceți tot ce veți pofti.”

Generalul, după ce își scoase halatul și își

resfrânse mâncele cămeșei pe brațele lui musculoase, prinse a se spăla cu apă din bielșug, pe rușeste, scuturându-se, gargarizându-se și stropindu-se ca un rățoi sdravân dispus să se sbeguiască. Clăbucii de săpun săreau în toate părțile.

„Cum zici tu asta? zise generalul ștergându-și gâtul; cum zici tu vorba asta? Să ne vrei albi...”

— **Negri**, generalul meu, să ne vrei negri.

— Ah! „Să ne vrei negri, fiecine ne va voi albi.” Foarte bine! foarte bine! Secăturile! le plac, adoră încurajările, urmă generalul. Ei da, căci fără încurajări, vezi dta, el ar fi cu totul fără vlagă, neliniștit; nu va mai fura atâta, va mușca mai tare.. ah! ah! ah!”

Cieikof era bucuros de tot drumul pe care îl făcuse: generalul era în cea mai bună dispoziție, generalul se spălase în fața lui; generalul îl reținea la masă... Deodată îi veni ideea să procedeze la marea sa afacere începând fără a mai război; prin introducere însemnată, căci generalul se arăta atât de facil. El văzu cu plăcere pe valet aducând marele bazin de arint, și de îndată ce omul acesta trecuse peste prag, el striga: „General, deoarece **Excelența Voastră** e atât de bună, atât de binevoitoare pentru toată lumea, eu v'asî spune că am o rugăminte să vă adresez.

— Ce anume?”

Cieikof căută în juru-i ca spre a se reculege, și urmă:

„**Excelență**, eu am un babalac de unchiu, care posedă trei sute de suflete și nu mă are decât pe

mine ca moștenitor; e atât de prăpădit că nu-și mai poate conduce avutul și eu toate acestea nu mă însărcinează pe mine cu grija asta, pentru care el nu mai este propriu... și vedeți **Excelență**, ce ciudat motiv înveacă: „Eu nu cunosc destul de bine pe nepotul acesta, și poate-i vre-un cheluitor, un risipitor... Să-mi dovedească că se poate pune încredere în el; să poftesească să eucerească el însuși trei sute de suflete, și eu voi adăuga numai decât le cele trei sute de suflete ale sale cele trei sute de suflete pe care le-am. Acum, îl privește; vom vedea dacă ține la cele trei sute de suflete ale mele și la stima mea.”

— **Auzi acolo!** dar e nebun unchiul tău? zise generalul.

— Că-i nebun, asta fără îndoială! și dacă n'ar fi decât asta, răul n'ar fi mare **Excelență**. Dar hic-ul e că se găsește o gospodină instalată la el demultă vreme, iar gospodina asta are copii. S'ar putea face ca tot avutul să treacă de partea aceasta.

— **Bătrânul e fără îndoială nebun**, nebun de legat, zise generalul, asta-i fapt dar în toate acestea, eu nu văd, adăogă generalul căutând la **Cieikof** cu acul unui om întru câțva supărat de a fi luat așa drept confident al unui necunoscut, nu văd întru cât și-ași putea fi folositor...

(Va urma).

cețai. A căzut între altele și fortăreața Teovo, un punct de mare însemnătate strategică.

Nis. — După o știre oficioasă venită din Ghilano, noui trupe sârbești, provăzute cu o cantitate mare de praf de pușcă și munițiuni, sunt în drum spre câmpul de luptă. Ele se află acum pe câmpul Mierlelor.

Ce-i cu reforma electorală?

In cercurile guvernamentale din Budapesta a venit azi vorba de reforma electorală. Se dă ca sigur că ministrul președinte va prezenta reforma electorală încă în cursul unei curente ori cel mai târziu la începutul lunii Decembrie. Se afirmă că proiectul lui Lukács a fost elaborat pe cele mai largi baze democratice cu putință. Numărul alegătorilor se va urca, după noua lege electorală, la 2 milioane 200 de mii. — Prima ședință a camerei ungare, va fi convocată pe 20 l. c., când se va desbata bugetul și după votarea acestuia Lukács va depune pe biroul camerei proiectul reformei electorale.

PAGINI RASLEȚE.

Amintiri și realitate.

Ungvár.

Cântase cocoșul a treia oară, când am pornit în mijlocul satului spre gară. Ici-colea se aprinseseră luminile în căsuțele frumoase; câinii începură să bată pe ici, pe colo, pași grăbiți și îndesați se auzeau și tuse tari în recoarea zorilor. Oamenii vorbeau încet și mă întâmpinau cu salutul obicinuit: „Bună dimineața.”

Apoi schimbând mai multe vorbe așa pe neobservate am zărit gara. Și deși mi-l cunoșteam satul binișor totuși acum în ceasul despărțirii găseam în el ceva nou ce mi se săpa în suflet cu o limpezime rară de linie; îl vedeam înprejmuit într-o ceață, în mijlocul căreia biserica albă își înălța turla sclipitoare spre cer.

Înainte calea se întindea dreaptă spre Pomi, iar în dreapta spre răsărit, bătrânii munți cenușii, leagănul strămoșilor noștri, se pierdeau în depărtare; asupra lor însă în văzduh, nourit de culoare argintie păreau în nemișcare...

O panoramă foarte frumoasă; m'a durut sufletul, când a plecat trenul, dar aerul proaspăt ce năvălea din belșug peste acest pământ mi-a risipit durerea cu încetul...

În fuga trenului îmi alergau pe dinaintea ochilor sate pitite în văi, ori revărsate pe coștise, părae sclipitoare, fânațe de otavă — pe care plutea vântul copilăros — și câte-o păduriță, care suna din frunză, când trenul se infunda în ea.

Stăteam la fereastra deschisă cu capul lăsat pe palme; ochii mi se pierdeau într-o lumină nelămurită de ceață și hăt-departe vedeam un chip frumos de fată; cânta voioasă, un cântec tânăr și plin de veselie:

Văsălică buze moi,
Mută-ți casa lângă noi,
Am un păr cu pere moi
Și le-om mânca amândoi”...

Îi ascultam înduioșat cântecul veseliei, care acum — pentru mine — era al durerii; a încetat melodia, însă eu ceasuri întregi am rămas gânditor și cu ochii în gol, numai chiar strigătul conductorului: „Nagykároly” (Careii Mari) m'a deșteptat din vis...

Pe acest pământ — sfânt prin bula papală — ne-am întâlnit cei șase teologi eliminați, cari conform ordinațiunii episcopicești eram trimiși la Ungvár. După ce am poposit în gară după un ceas de vreme plecasem cu toții spre țara cea nouă. Avusem o călătorie cam neplăcută, precum e de obicei o călătorie în pustiu unguresc. Dela imasuri se auzeau tălângile somnuroase; iar peste pustiu nemărginit aburea un vânt rece, aducând cu el răcoarea codrilor; trecusem și luciul frumos al Tisei, iar în vălăirea apei par'că le auzeam cuvintele poetului:

„Dela Nistru pân' la Tisa,
Tot românul plânsu-mi-s'a...”

A bătut orologiul 4 ore, când am sosit la Ungvár. Din gară tot orașul îl vedeam ca printr-o pânză rară și aveam cu toți ceva melancolic. Par'că cu teamă ne-am apropiat de acest oraș, care cândva era leagănul unei vieți destul de naționaliste. Inscricțiunile comercianților ne-au convins pe deplin, că aici furnică o viață de tot „patriotică” — parte adusă din Galiția... De tot rare sunt casele în cari se odihnesc vr'o câteva suflete, cari își aduc aminte de vremea Rușilor și de pe vremea, când altfel era viața în acest oraș de tot jidovit — vreau să zic — maghiarizat.

În seminar am rămas de tot uimiți; o viață socială, adevărat ungurească; stăpânește mania maghiarismului în oric emanifestare de cultură. Limba ruteană par'că e batjocurită, nici nu o iau în gură; iar acum, care de care vrea să se lapede de ritul slavon și vrea să fie cel mai bun recrut al episcopiei celei nouă. Am dat de lucruri triste și neașteptate...

Între astfel de împrejurări mașteră trebuie să ducem un an 13 teologi români, dintre cari 7 lugojeni. Ni e grea soarta, însă ni se ușurează prin faptul, că ni e permisă folosirea dulcei noastre limbi. Limba dulce, care o vorbim e singura oază între acești străini. Iar dacă viața noastră, n'ar avea un scop, firește, că realizarea aceasta mașteră ne-ar scăpa sufletul și ne-ar tulbura prea des liniștea...

În cele seri vorbim de-ale noastre; cetind foi românești ne mai însuflețim de câte o faptă nobilă și frumoasă; ne amintim de vorbe și întâmplări din acel urât atentat dela Oradea-mare; pe urmă rămânem cu toți duși, gândindu-ne poate la toate câte s'au petrecut dela eliminarea noastră până acum.

O mai revăd Bistrița; mi se perindează înaintea ochilor viața românească de acolo; îmi vin multe cântece în minte și îndeosebi mi-ar plăcea ca să-l mai aud la pian acel minunat de frumos cântec al lui Dima: „De ce nu-mi vii?”

Și pânăce amintirile trecutului ne farmecă prin câte o vorbă, prin câte un zâmbet — ne chinuie realitatea mai proaspătă a vieții pe care o începem....

Borleșteanul.

La prăvălia românească a lui GHEORGHE ȘTEFU în ARAD.

(vis-à-vis cu Librăria diecezană)

Haidați, haidați
Și cumpărați,
Dar mereu,
Nu vă 'ndesați,
Că pe rând toți căpătați:
Rachiu fript și fert de prune
Bun, cum nu se poate spune.
Cognac, dulce și amar,
Te vindecă de pojar.
Vin de sub podgorie,
Te umple de veselie.
Șampanie franțuzască
Dacă vrei să te-amețiască!
Suncă bună și cărnați
Și ce vrei să mai gustați:
Dar mereu nu vă 'ndesați
Că pe rând toți căpătați!...

Clisă bună, afumată,
Pe de-asupra papricată
S'o tot mânca — și nu se găta!
Apoi de pornești la drum
Eu știu în straiță să'ti pun:
Salamă dela Brașov
Și Cașcaval de Râșnov;
Ori caș numit „Ementhal”
Ce mână domni la bal!
Venii deci, mă cercetați,
Ci vă rog — nu vă 'ndesați
Că pe rând toți căpătați! —

Pe cine nu-l servesc bine
Să alerge după — mine! —

Patru Crai din Răsărit
La bătaie au pornit;
Dar întâi s'au socotit
Și la mine au venit,
Pe drum — de și-au târguit
Nichita, cel mai bătrân,
Să-și stâmpere doru 'n sân,
La mine și-a comandat
Cinci vagoane de cogneac.
„Brața Pera, sârb cu minte
Li-a șters-o pe dinainte
Și mi-a zis: „mie-mi trimiteți
Șunci de Praga și pesmeți!”
„Fărdinaț” cel din Sofia
Cu fundul cătu-i rochia
M'a rugat să-i fierb pe plac
Țuică dulce de — dovleac
Să nu i-se suie 'n cap!
Gheorghe, prietenul meu grec,
Zice că să nu-l întrec,
Că și el pricepe bine,
Dar tot nu-i jidan — ca mine:
M'a rugat să-i expediez
Lapte dulce — cu orez,
Că de masline uscate
I-s'a suit Turcu 'n spate...
Eu, precum știți foarte bine
Dau bucuros la ori-cine.
Așa fără chiu și vai,
Dau și celor patru Crai...
(Va plăti Petru — din Raiu!)
Dau bucuros la ori-cine
Dacă grăbește la mine.
Grăbiți, dar nu vă 'ndesați
Că pe rând toți căpătați:
Cu Craii cum isprăvesc
Pe rând — pe toți vă servesc!

Bibliografie.

Se află sub presă și în curând va apărea „Pocăitii...” Cuvântări bisericești asupra așa numiților pocăiți (adventiști, nazarenii) de Dr. Nicolae Brânzău paroh în Vulcan.

Cuprinsul: Introducere. I. Descoperirea dumnezeiască: Sf. Scriptură, Tradițiunea. Obiecțiuni împotriva Tradițiunii. II. Sfânta Biserică, Episcopii și preoții. III. Sfintele taine. Botezul. Mirul și Spovedania. — S. Cuminecătura (Impărtașanie). Jertfa sfintei Liturghii. Maslul și căsătoria. Sacramentele; riturile și slujbele s. IV. Cinstea Maicii Domnului, a îngerilor și a sfinților. V. Locurile, timpurile, lucrurile sfinte. VI. Viața creștinească. VII. Cine sunt pocăiții? (istoricul sectei). VIII. Concordanța biblică, în care la orice întrebare privitoare la adevărurile credinței noastre află locuri respective din S. Scriptură. IX. Registrul Alfabetic.

O perfectă apologie a învățaturii Bisericii noastre în fața rătăcirilor, cari tot mai mult se răspândesc în poporul nostru. Lucrare făcută pe temeiul literaturii teologice moderne. Limbă populară curată. Indispensabil pentru fiecare preot la expunerea adevărurilor creștinești. Lectură importantă pentru popor! — Registrul alfabetic și concordanța biblică îndreptează în toate problemele. — Lucrarea se estinde pe 12—14 coale octav, tipar curat. — Prețul: 3 cor. România 3 lei 50 bani. La comandă de 5 ex. trimitere francată, dela 10 ex. în sus un exemplar gratuit. Până la 10 Noembrie se poate abona cu prețul: 2 cor. România 2.50 lei! — A se adresa la autorul Dr. Nicolae Brânzău, Vulkán, (Hunyad m.) Ungaria.

POȘTA REDACȚIEI.

Doi L. P. V. Vei putea înțelege ușor de ce faptul are înfățișarea ce i-am dat-o noi în Nr.-ul de azi. Seriozitatea lucrului a pretins o astfel de publicare. Pentru partea tipărită ce ne-ai trimis — e de ajuns „Foia Diecezană”. Mulțumiri.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Publicație.

Lemnul pădurii de goron pentru construcțiuni și de de foc, netăiat de 26. ani, în mărime de circa 3 jughere, aflător în hotarul comunei Ciunga (Csongva) com. Alsó-Fehér, 2 chilom. de parte de gara Marosujvár, drum bun, șes, se poate cumpăra în ori și ce zi — asemenea și vin vechiu de deal, alb și roșu de prima calitate, curat și bun din anii 1910, 1911, producțiunea proprie cu prețul moderat — dela proprietarul: **Alexandru Barcian** în Aranyosgyéres (com. Torda-Aranyos) având gară principală (Ba 515-3)

Creme pentru față, pudre

săpunuri, parfumerii etc. de vânzare — mare asortiment — la drogheria și parfumeria **Török Andor és T-sa**, Arad Fő-tér. (To 518)

Manuale folosite și noi

pentru toate institutele de învățământ precum și hârtie și reevizite de soris se capătă cu prețuri ieftine la librăria **Pichler Sándor**, Arad, Piața Libertății (Szabadság-tér) nr. 1. (Pi 307-100)

(Ba 116-280)

Gustați

Berea SLEPING-car
din fabrica „Bragadiru”.

KUGEL KÁROLY

FOTOGRAF

TIMIȘOARA-CETATE (TEMESV.-BELV). str. Jenőfőherceg nr. 14.

Pregătește fotografiile cele mai moderne, măriri de fotografii familiare, grupuri și tablouri după orice fotografie veche, cu prețurile cele mai ieftine. Execută cărți postale cu fotografii, fotografii pe porțelan pentru pietrii monumentale, după orice fotografii. Comandele din provincie se execută prompt și conștiințios.

(Ku 108-)

Cel mai mare deposit de blănării

I. STEFLEA, blănar

Sibilu-Hermannstadt, Grosser Ring 18.

Imi permit a atrage atențiunea on. public asupra depositului meu, bogat asortat, de boa, manșoane, după moda cea mai nouă, dela cele mai ieftine până la cele mai fine, precum și blane de călătorie, saci pentru picioare, manșoane pentru vânat, căciuli, etc. și tot soiul de piei, — pentru sezonul de iarnă. Pentru veritabilitate garantez.

Reparaturi sau transformări rog a mi-se aduce de vreme la cunoștință deoarece în sezonul înaintat nu pot fi toate primite.

Premiat cu medalia de stat la expoziția de blănării din Budapesta în anul 1911.

[Se 390-10]

TABLETELE „NEOSAN”
sunt bucuria

[Le 516-5]

femeilor și a bărbaților!

Brevetată și scutită prin lege.

Recunoscută de medici ca cel mai sigur medicament contra impotenței la ambele sexe.

Redă puterea bărbătească și o conservă până la vârsta cea mai înaintată.

Contra impotenței este cel mai bun medicament. Nu strică stomacul, fără efect vătămător.

O cutie conținând 20 boabe **4 coroane 50 fil.**

Expediere cu poșta sub cea mai mare discrețiune.

Magazin principal pentru Ungaria și Austria: **Hugó Örkény**, farmacie Budapesta, VII. bulev. Thököly nr. 28. Depot 115.

Dacă voiți să faceți mare economie în bani

atunci necondiționat să cercetați noul magazin restaurat de băne pentru bărbați, băeți și copii a lui

Korányi Jenő, Arad, Szabadság-tér.

Tot aici se află asortiment foarte bogat de tot felul de ghete, pălării și articlii de modă pentru bărbați. Prețuri foarte ieftine.

Grăbiți a vă folosi de acest prilej rar!

(Ko 496-10)

In atenția omicaultorilor!

Ofer altoi de pruni bosniaci ca „Balkanska Carica” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoiul de 2-3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a sligovițului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Erțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez

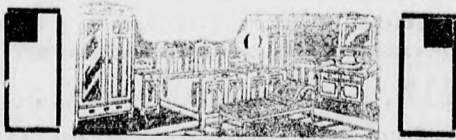
Sava T. Kojdić,

K 500) mare proprietar în Brečka, Bosnia.

VERES FERENCZ

FABRICĂ PENTRU LUCRĂRI DE MĂSAR ȘI PENTRU MOBILE, ARANJATĂ CU MAȘINI ELECTRICE

DEJ—DEÉS, Str. Kossuth L. nr. 62.

Execută totfelul de lucrări în bransa măsuritului precum și mobile pentru casă, — birouri, — prăvălii, — farmaceut și aranjarea școlilor după orice desemn.

Mare magazin permanent de mobile pe lângă prețurile cele mai convenabile.

(Ve 195-)

Radó Gyula

magazin de pardesiuri pentru dame

■ ARAD ■

Au sosit

noutăți de**toamnă și****de iarnă,**

asortiment bogat:

Raglance engleze,
Pardesiuri moderne pentru dame,

Paltonașe de plisă,
Pardesiuri Brocca,
Paltoane pentru teatru,

Blane engleze,
Pardesiuri de lână,

Costumuri engleze,
Paltoane pentru fete,
Pardesiuri pentru copii,

Talii moderne,
Halaturi, jupoane, mod.

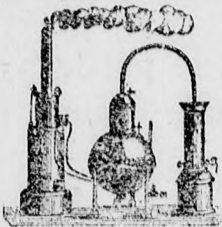
Haine și talii
de doliu.

Prețuri fixe. Telefon 238.

(Ra 531-10)

RADUCZINER LAZAR

ALĂMAR

Timișoara (Temesvágyváros) str. Farkas 12
Casa proprie.Execută **Cazane pentru spirt**, — pentru vâpsitorie chimică și — pentru **ferberea rachiului** din material excelent, pe lângă garanță și cu condițiuni favorabile de plătire.

Reparările se execută prompt și cu prețuri moderate.

Ra 174—20

In atențiunea băcanilor!**MORI pentru MAC**

ȘI

CUMPENE

excelente și cu prețuri moderate se capătă la fabrica

THINSZ A.

BUDAPESTA, IX, str. Liliom 50.

TI 163 60

Tot felul de **STAMPILE** dragute, ieftine și de o execuție practică, apoi orice articole din această branșă se pot procura numai dela prima fabrică de stampile din Sibiu a lui**A. R. FELD**

fabrică de ștampile de gumă

Sibiu-Nagyszében str. Elisabeta 17.

Oroloage de turn

pentru palate, aces comunale, fabrici, locuințe private regulează și aranjază mai favorabil:

Müller János

Succesorul lui Mayer Károly

dela prima aranjare cu vapor a fabricii de oroloage din

Budapesta, VII., Tököly-ut n-rul 52.

(Casa proprie).

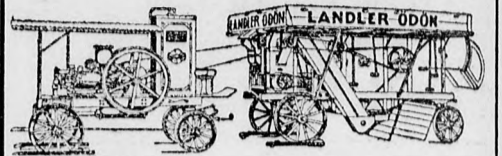
Cataloage și specificări de prețuri trimit gratis și franco.
Mu 102—25**MOTOARE CU ULEIU BRUT**

MOTOARE CU BENZIN, LOCOMO-

BILE, IMBLĂTITOARE EXCELENTE.

ARANJAMENTE PENTRU MORI.

De vânzare pe lângă cea mai deplină garanță și în rate pe mai mulți ani, la:

Lander Ödön Motortelepe,
Budapest, VI Lovag-u. 2.**NOUȚATE!** Lueru bun și ieftin!

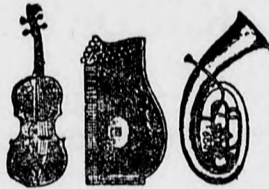
Cheltuială de lucrare 1/2, fl. Fără control dăm partea finanților.

Motoarele pot fi văzute în lucrare și imediat se expediază. Locomotive și motoare uzate se schimbă. Catalog de prețuri ilustrat gratis.

La 161—26

Braun Antal

primul fabricant de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud

TIMIȘOARA-CETATE (Temesvár Belváros), str. Prinz Eugen nr. 14
(Casa proprie).

Cel mai mare, mai ieftin și mai renumit magazin de instrumente muzicale în Ungaria-de-sud. Mare depozit de violini, cimbele cu tonuri curate și puternice, — fabricate proprii, precum și instrumente de metal, de lemn, de suflat, — cu arcuș și instrumente de lovit. Specialist în executarea instrumentelor cu arcuș și de metal și reparator pentru tromboane acustice. Se garantează pentru tonuri curate și puternice! Expediază instrumente muzicale pentru orchestre, cu prețuri foarte moderate. Mare asortiment de achizite muzicale.

Reparaturile se execută prompt și conștiințios, pe lângă garanță. Catalog ilustrat gratis și franco. (Ba 178)

Cel mai mare magazin de blănărie.

Bordy József

Marosvásárhely Széchenyi-tér 52.

Își recomandă în atenția on. public din localitate și provincie bogatul asortiment de blănărie cu prețurile cele mai convenabile.

Articole de fabricație proprie; mantale de blană, blane de călătorie. — manșoane, boale căciuli pentru domni și doamne, ultima modă și lucrata cu gust. Prețuri ieftine.

Primește orice lucrări de blănărie pentru prefacere, căptuire, căptușirea și colierea mantalelor. Serviciu prompt și conștiințios. Numai marfă bună și execuție de I.-u. rang.

(Bo 126)

STEFAN SLADEK jun. fabrică de mobile

VÂRȘEȚ, strada Kudritzner n-rul 44—46.

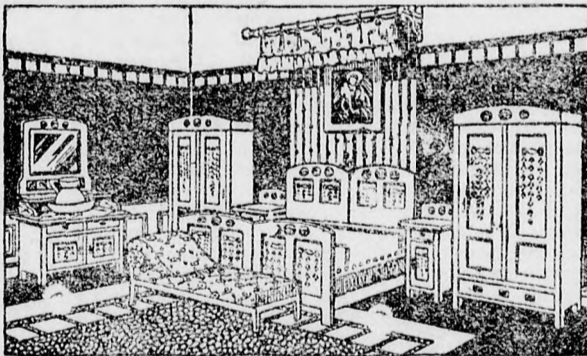
Cea mai renumită

mare fabrică de mobile din sudul Ungariei (VERSECZ).

Sa 113—120

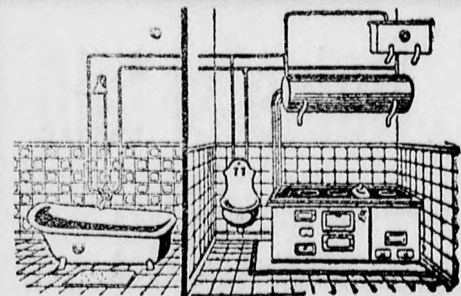
Pregătește mobilele cele mai moderne și luxoase cu prețuri foarte moderate.

Mare depozit de pianee excelente, covoare, perdele, țesături foarte fine și mașini de cusut.

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pt. lumină electrică, apaduct, aranjamente pt. băi, canalizări și closete.

SIBIU, Fingerlingsgasse N. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete de closete pentru canalele din oraș. Instalări de băi, apaducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adeverit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani. (VI 159—60)

Cea mai perfectă executare de instalări de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și țineutre. — Proiecte și planuri gratuite și prompt.

IEIU BRUT

LOGOMO-

EXCELENTE.

MORI.

mai deplină ga-

multă ani, la:

ortelepe,

st, VI Lovag-u. 2.

ANDLER ODON

bun și ieftin!

control dăm par-

care și imediat se

otoare uzate se

ilustrat gratis.

ntal

trumente mu-

de-sud

(Temesvár

Eugen nr. 14

mai mare, mai

tin și mai renu-

t magazin de in-

strumente muzicale

Ungaria-de-sud.

re depozit de

lini, cimbele cu

uri curate și pu-

nice, — fabricate

de metal, de

instrumente de

instrumentelor

parator pentru

cează pentru to-

cează instrumente

prețuri foarte

achizite muzi-

prompt și con-

Catalog ilustrat

(Ba 178)

de blănărie.

zsef

nyj-tér 52.

n. public din

ul asortiment

mai convenabile.

cele de fabricație

rie; mantale

blană, blane

calătoria. —

șoane, boale

ului pentru

ni și doamne,

ma modă și

te cu gust.

știri ieftine.

blănărie pentru

a și colierea

și conștiințios.

de I.-u. rang.

Becker Lajos
ciasornicar și giuvaergiu

Temesvár-Józsefváros str. Hunyadi și colțul străzii Uisits

Mare magazin de oroloage de Elveția, de aur, argint, oțel și nichel, oroloage de părete și cu pendal. Bijuterii fine și articlii de briliante, obiecte de lux veritabile de argint, și argint de China. În marele meu atelier de bijuterii se execută toffelul de reparări, și se reparază cu specialitate bijuterii și ciasornice pe lângă garanță.

Prețuri moderate! Serviciu conștiințios!
(Be 535—10)

Cea mai ieftină sursă de cumpărat este firma

Welther János, pălărier

Făgăraș—Fogaras, bulev. Francisc Josif

Au sosit noutățile cele mai moderne de pălării de toamnă și de iarnă: modelul pentru femei, pălării de plisă, catifea, double și pălării de pănușă, cu prețurile cele mai moderate. Articlii de modă p. bărbați: mare asortiment de pălării de piele de epură, tari și mari. Pălării și chipiuri pentru școlari, mare asortiment, dela cor. 2—3. Primesc spre executare tot felul de pălării spre reparare și văpsire, după cele mai noi modele. Pălării de doliu se execută imediat. (We—703)

EDUARD v. DERERA urmașul lui **BADOCŞAY.**

Temesvár-Josefstadt, Seud'er Platz 1.

TELEFON 374. □ □ □ Telegrama: DERERA, Temesvár.

Recomandă depozitul său bogat în tot felul de *tinichea, ferecături* la *clădiri și mobile. Instrumente* pentru toate ramurile industriale, *Afriqué* de calitate primă, *colivii* pentru pasări, *mese de spălat* pentru culine, *patentate, dulapuri de ghiță, aparate* de făcut unt și *aranjamente* pentru culine, depozit mare de *vase trainice de fier*, *cuptoare „Meteor”,* *cuptorase „Triumph”,* vase de *aluminiu*, *impletitori de drot (sârmă) spirțuri de vil.*

Serviciu atent, prețuri fixe și ieftine.

CEL MAI BUN ȘI MAI IEFTIN ASORTIMENT pentru procurarea ornamentelor bisericesti, pentru toate bisericile gr. or. române și sârbești.

Anume: Odăjdii colorate și negre, acoperiminte, prașori mari, steaguri pentru biserici, candelă, cruci, baldachin, ripide, icoane sfințe, icoane ruse și de toffelul, icoane istorice, etc. etc.

În atelierul meu pregătesc cel mai bogat iconostas și morminte sfințe pe lângă prețurile cele mai avantajoase.

Cele mai moderne pălării preotești.

Haine pentru domnii preoți, brăne și camilafce. Pregătesc bine și prompt vestiminte preotești, căci am un croitor foarte isteț. La dorință dau detaluri și toffelul de modele. Asigur cumpărătorii mei, că vor fi serviți în modul cel mai bun, căci am numai materie de prima calitate și cea mai bună, dar vând mai ieftin ca ori unde în alt loc Comandă execută momentan în modul cel mai prompt și conștiințios

CATALOG ILUSTRAT TRIMIT GRATUIT.

Creând comande abundante, rămân cu stimă

Nicola Ivkovics, Ujvidék
Strada Duna n-rul 10, (Casa proprie.)

Un milion altoi de viie

din soiurile cele mai distinse pentru vin și masă. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoi din toate soiurilor se află de vânzare la pepinăria Domnului românesc din Babalna lângă Orăștie a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad.

Fiind pepinăria noastră bine îngrijită n'a fost atacată de peronosporă, altoii sunt foarte frumoși și desvoltați la perfecție.

Pentru vița liferată din pepinăria noastră, garantăm că soiurile sunt curate după cum sunt notate în catalog.

Fiiți care viticultor și proprietar de viie să se adreseze cu toată încrederea pentru altoi de viță trebuincioși la jos semnata administrație fiind asigurat că vor fi serviți conștiințios, solid și prompt.

La cerere să trimită gratis și franco catalogul despre altoi de viie cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Se primesc băieți de români la cursurile practice pentru altoi, de viță. Condițiunile de primire la cerere se vor trimite.

Administrația „Domeniului din Bobalna“
(A 539) Babolna (u. p. Szászváros).

Cine voește să cumpere

INCĂLȚĂMINTE

fabricate în țară într'adevăr fine, comode, elegante și durabile acela să cumpere cu încredere dela

IOAN VUIA, Sătmar
(SZATMÁR) Deák-tér.
— (In casa lui Keresztes András). —

Ține în magazinul său de ghete bogat asortat numai ghete și cioboate pregătite în țară din piele fină veritabilă cu prețuri foarte moderate, fabricate imitate nu are și marfele sale în privința execuțiunii drăgălașe sunt neîntrecute. — La dorință se pregătesc toffelul de ghete și cioboate după măsură.

Agencia principală a fabricii de mașini a căilor ferate imp. și reg. Mare depozit de mașini de îmblătit, motoare cu benzină, absolvoitoare de gaz, cu gaz, locomobile, mașini cu aburi, aranjamente pentru mori toffelul de mașini și reevizite economice. — *Noutate! Patent Record II”, mașini de secerat, excelentă: 3 mașini combinate.*

Agencia fabricii de mașini Massey-Harris soc. pe acții în TORONTO (America-nordică), pentru legarea snopurilor, mașini secerătoare, aparate pentru cositul ierbei, tăvălicuri și grăpi cu colți. *Noutate! Mașină sistem Massey-Harris pentru grebarea brezdelor combinată cu aparat pentru întorsul fânului, două mașini combinate, executate din oțel.*

Agencia fabricii de mașini FEHÉR MIKLÓS soc. pe acții BUDAPESTA, pentru locomobilele „Record“ cu benzină, pluguri, îmblătitoare și vehicule, — pentru mănarea morilor, motoare cu benzină și oleiu brut și achizite pentru mașini de îmblătit, preum și aparate de tăiat pentru mori și pentru despicarea lemnelor. Aranjamente complete pentru cemeră de nutrețuri.

Agencia soc. pe acții Alfa Separator pentru toffelul de mașini pentru lăptării, aparate pentru răcirea untului, vase pentru lapte, aranjamente complete pentru lăptării cu garanță de veritabilitate, cele mai bune prese pentru nutrețuri.

Automobile, autobusuri în orice mărime cu garanță.

Mașini pentru transportări de greutate cu aburi și benzină

Ardesie-etermit, cel mai bun material pentru acoperit.

Schjmb de orice fel de mașini de îmblătit; motoare, mașini și reehizite economice excelente.

Achizite pentru orice mașini, cu prețuri ieftine.

Reparaturile mașinelor și a rechizitelor economice se execută cu specialitate și cu prețuri foarte ieftine.

BIROU și DEPOSIT: IOSEF LÁNYI Brașov-Kronstadt Langgase 201, Telefon interurban: 382.
(La 505)

Sticlar pentru zidiri și portaluri

(magazin de table de sticlă și de oglnzi).

Execut lucrări pentru zidiri noi, sau totfelul de reparări prompt și cu prețuri ieftine. Expediez ieftin rolete mecanice de pânză și trestie
- - pentru ferestre - -

(Fi 226-50)

FRIED FERENCZ

ARAD, strada gróf Apponyi Albert nr. 15—16.

TELEFON 909.

TELEFON 909.

Dacă voți să cumpărați Tea și rum fin

să vă adresați firmei

VOJTEK și WEISZ

in ARAD.

TEA:		RUM:	
	Cor.		Cor.
1 pachet mixtură f. fină	—50	1/2 litru „Hungaria“	1:10
1 " " " "	1—	1 " " "	2:20
1 " " " "	2—	1/2 " Jamaica II	1:30
1 " " fină 1/4 klg.	2:50	1 " " II	2:60
1 " sfărâmături fine	—40	1/2 " " I	1:80
1 " " " "	—80	1 " " I	3:60
1 " " " kg.	7—	1/2 " " fortior	2:70
1 " POPOFF nr. 4	7—	1 " " "	5:40
1 " " " 6	5:50	1/2 " " antiqu	3:70
1 " " " 8	4:50	1 " " "	7:40

Comenzile făcute cu poșta se expediază prompt.

(Vo 50 c—)

Capital social Cor. 1.200.000.

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

Banca generală de asigurare

societate pe acții în
Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijloacește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbaiți de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cel interesat să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECTIUNEA: SIBIU—NAGYSZEREN (CASA „ALBINA”).
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BÉ-
KÉS, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TORONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Lázár Vilmos nr. 2. Telefon nr. 850.
(Ba 240—158)

Avem
atențiunea
prăvăliei no
totul moder
marfa cea r
din patrie
astfel aran
în plăcuta
tisface toate
public. In s
plăcuta pozi
on. public s
ghete pentr
voitorul spri

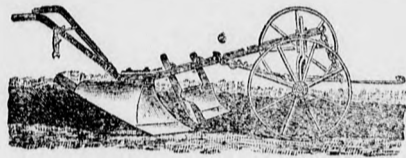
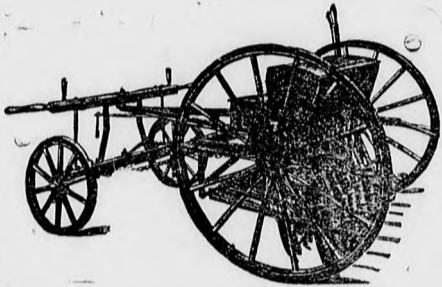
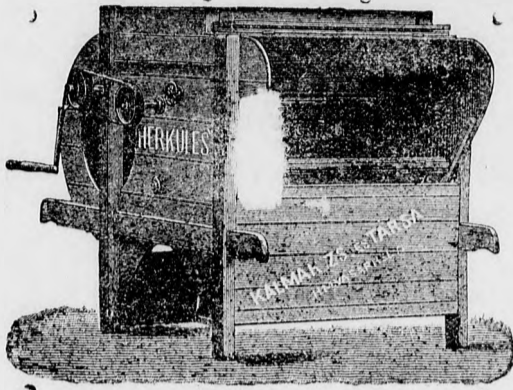
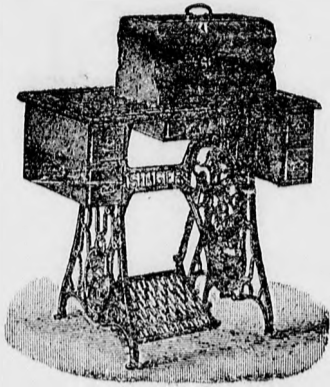
MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fábrián László n-rul 5-6. Telefon nr. 608.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treierat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.

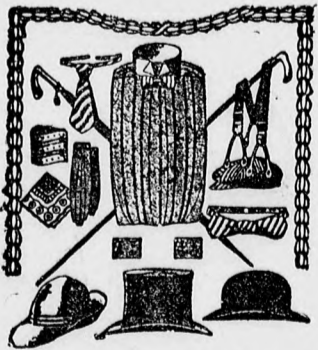
Anunț.

S'a deschis marea prăvălie de modă pentru bărbați și copii

CINTEA și HAU

LUGOJ (Palatul reformat).

Avem onoare a atrage atențiunea on. public asupra prăvăliei noastre nouă și cu totul modernă, înzestrată cu marfa cea mai solidă și fină din patrie și străinătate, și astfel aranjată, încât suntem în plăcuta poziție de a satisface toate cerințele onor. public. În special suntem în plăcuta poziție a recomanda on. public specialitățile de albituri pentru bărbați, și de ghetă pentru bărbați, dame și copii. Rugându-ne de binevoitorul sprijin suntem

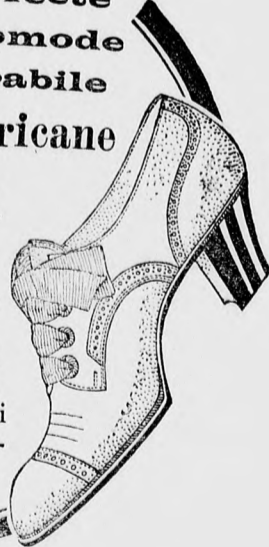
Cu stimă:

Cintea și Hau

CI 99-60

THE VERA

American Shoe
Cele mai perfecte
Cele mai comode
și mai durabile
ghete americane

din timpul modern pentru dame, domni și copii se află numai în asortimentul prăvăliei de ghetă, pălării și articlii de modă pentru bărbați alui

Made by
Rice & Hutchins
Boston, Mass. U.S.A.

BUCHSBAUM és T-sa

ARAD. Telefon 442.

Cereți prospect!

(Bu 283)

Pentru sezonul de toamnă și iarnă.

Costume engleze pentru dame, precum și toffelul de haine de stradă, toaleto de :: teatru; execută elegant și modern ::

PATAKI F.

atelier modern de croitorie pentru dame.

TIMIȘOARA — FABRIC
(Temesvár-Gyárvaros) Főutca 11.

(Pa 483—)

Margel N. ciasornicar și giuvaergiu :

ORĂȘTIE (Szászváros) Vásárutca
lângă „HOTEL CENTRAL”.

Cel mai mare depozit de toffelul de ciasornice de aur și argint precum și ciasornice de metal și nickel. Articii de argint de China Berndorfer Cristofle și tacâmuri de argint. Ochelari și zwickeri de Rathenov. Articole optice de aur și argint. Reparaturi solide și ieftine.

(Ma 467)

Articole de casă de sticlă și porcelan, utensilii culinare, articole de argint, nickel și aramă, lampe, rame și picioare la aparate fotografice, cuțite, furculițe și linguri de alpaca și argint, articole de oțel »Sollingen«. — Mobile de fier, cămine perpetice, sobe, articole de toaletă și turiști, cu prețurile cele mai ieftine — se pot cumpăra la firma:

JOSEF JIKELI

SIBIIU—HERMANNSTADT, Strada Cisnădiei 47.

Jl 34—60

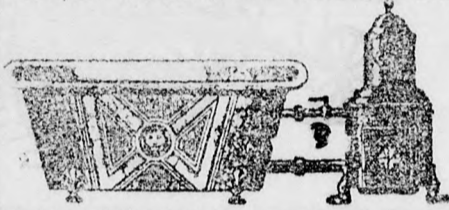
Carl Piffl,

prima fabrică de obiecte de metal

Telefon 184.

Temesvár-Erzsébetváros. Gyár: Hunyadi-u. 14. Üzlet: Hunyadi-ut és Missits-utca sarkán Krauszler-féle házban.

Recomandă obiectele sale foarte frumoase și solide de tinichigierie și anume: vane de scaldat, de șezut și pentru copii, scaune pentru scaldat, încălzitoare și vane de scaldat după cel mai bun sistem (sistem propriu). Lăzi pentru lemne și pentru cărbuni și alte edibcteo e mtal: precum ciubere, ucloare și căni. — Apoi litere de tinichea și de cositor, inscripții de metal, tablă cu numărul casei și cu numele străzii, mărci și firme de ținc. Conduct pentru apă, aranjări pentru baie și closete engleze cu năntrecutul aparat »Temes«.

Acoperiri de case și turnuri, globuri și cruci.

Catalog de prețuri la dorință gratuit.

Ucenici se primesc cu condițiuni foarte bune.

Ei 23—60

Karton Aladár

„Alba” fabrică de ghips Orăștie-Szászváros.

Oferă ghips fabricație proprie, fabricat după sistem englez brevetat, de-o solidaritate mare deci un ghips

special de stucatură pentru sculptură
modele și alabastru

care poate suferi mare mixtură, — expedit prompt și eventual pentru expediere mai târzie, cu prețurile cele mai moderate.

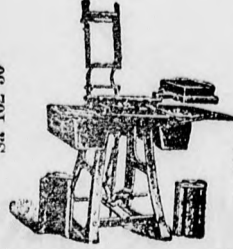
Faceți o încercare, deoarece

K 135—30

cine lucrează cu ghips „Alba” face economie în bani!

Valorizare de nisip!

Cine are nisip mult să ceară în interesul propriu următoarele cataloage și prospecte:

F. 3. Forme și unelte pentru pregătirea articolelor de beton.

F. A. Fabricarea țiglei de beton orânduită la lucru de mână.

Cs. G. 4. Fabricarea țiglei de cement pentru lucru de mână.

B. B. 1. Fabricarea blocurilor de beton.

C. S. 1. Fabricarea tablelor mozaic și cement.

Să ceară totodată examinarea gratuită a nisipului, mergerea la fața locului a inginerului nostru și să examineze mașinile noastre de valorizarea nisipului.

SZANTO és BECK, ingineri Fabrică de mașini pentru industria de nisip.
BUDAPEȘT, VIII., Viola-utca 7 szam.

Sza 162 30

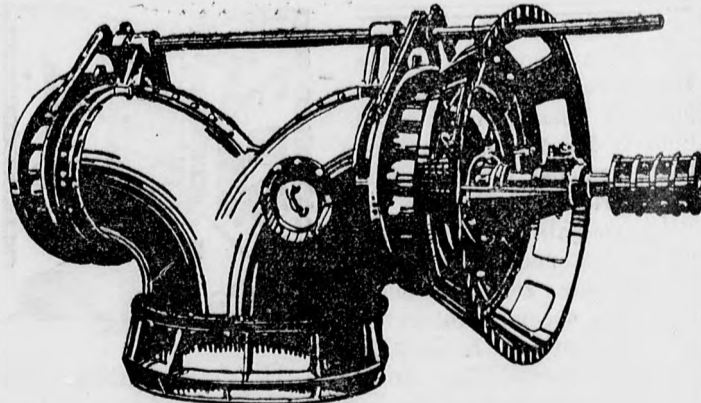
FRĂȚII SCHIEL

fabrică de mașini, stabilimente pentru edificare de mori, turnătorie de fer în

BRAȘOV.

Cea mai mare fabrică de mașini din Ardeal.

Efectuește stabilimente de turbine, motoare și locomobile de ulei brut, „Corona”, mori mănate cu motoare și apă, stabilimente electrice, stabilimente de transmisiune, mașini de scărmanat și de tors lână.

FRANCIS-TURBINE

in cea mai bună și aprobată executare și cu efect cel mai mare și avantajos.

S1 50—60 III.